

Melléklet

a ____/2016. határozathoz

MARTFÚ VÁROS KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

2016-2021

MARTFÚ

2015. december

Készítették:

Urbánné Lazák Emese ipari környezetmérnök

Martfűi Városfejlesztési Nonprofit Kft.

Stoica-Bodor Éva környezetvédelmi szakmérnök, megújuló energetikai szakember

Martfű Város Polgármesteri Hivatal

Pápai János építészmérnök

Martfű Város Polgármesteri Hivatal

Baloghné Juhász Erzsébet környezeti menedzser szaküzemmmérnök

Martfű Város Polgármesteri Hivatal

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
I. A települési környezet állapota	5
I.1. Víz	5
I. 1. 1. Felszíni vizek	5
I. 1. 2. Felszín alatti vizek	7
I. 1. 3. Vízkivételi, vízbeszerzési jellemzők, vízbázisok elhelyezkedése	9
I. 1. 4. Kommunális szennyvíz tisztítás	11
I. 2. Levegő.....	12
I. 3. Természet és tájvédelem.....	15
I. 4. Területhasználat	18
I. 5. Demográfia, egészségügyi ellátás.....	19
I. 5. 1. Demográfia	19
I. 5. 2. Egészségügyi ellátás.....	19
I. 6. Infrastruktúra	24
I. 7. Zöldfelület gazdálkodás	25
I. 8. Települési környezet és a közterületek tisztasága	28
I. 9. Települési hulladékgazdálkodás	29
I. 10. Energiagazdálkodás	39
I. 11. Közlekedés	47
I. 12. Belvíz és csapadékvíz elvezetés	49
I. 13. Épített környezet	51
I. 14. Zaj- és rezgés	54
I. 15. Környezetbiztonság	55
I. 16. Környezeti nevelés, társadalmi részvétel	58
II. Elérni kívánt célok.....	60
III. A célok megvalósításának forrása, szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközei	69

Bevezetés

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (továbbiakban: Kvtv.) IV. fejezete tartalmazza a helyi önkormányzatok környezetvédelmi feladatait, melyek között szerepel a települési környezetvédelmi program kidolgozása.

A Kvtv. meghatározza a környezetvédelmi program tartalmi elemeit, a véleményezés szabályait, az elfogadás rendjét.

Martfű Város Önkormányzata Képviselő-testülete 24/ 2000. (VI.15.) Kt. határozatával fogadta el a település első, majd 99/2008. (XI. 27.) határozatával a második környezetvédelmi programját.

A második környezetvédelmi program időintervalluma 2009-2015 közötti időszakra vonatkozik, ezért a Képviselő-testület 220/2014. (XI. 27.) határozatával döntött a település 3. környezetvédelmi programjának elkészítéséről, az elmúlt időszak eredményeire építve.

A harmadik környezetvédelmi program tagolódását tekintve tartalmazza a

- második környezetvédelmi programban meghatározott célok megvalósulását, valamint azokat az eredményeket, melyek a különböző uniós, hazai pályázati forrásokból, illetőleg helyi önkormányzati költségvetési finanszírozással valósultak meg,
- az önkormányzat előtt álló, megvalósítandó célkitűzéseket,
- a célkitűzések megvalósításának forrásait, költségigényét, ütemezését,
- a program megvalósulásának nyomon követését.

A III. települési környezetvédelmi program céljainak, feladatainak meghatározása az önkormányzat 2016-2020 évekre szóló programja, rendezési terve, a 4. Nemzeti Környezetvédelmi Program, valamint a magasabb szintű tervek, jogszabályi előírások figyelembe vételével történt.

I. A települési környezet állapota

I.1. Víz

I. 1. 1. Felszíni vizek

Martfű város a Tisza folyó bal partján helyezkedik el a vízfolyás 309,8-302,3 fkm szelvénye között.

A Közép-Tisza –vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 2012. évi Környezetállapot értékelése alapján a Tisza folyó vízminősége az alábbi:

komponens	vízminőségi határérték	Tiszafüred	Kisköre	Szolnok	Tiszaug
Víz hőmérséklet °C		14,0	13,2	13,0	12,9
pH	6,5-9,0	8,05	8,00	7,9	8,00
klorid mg/l	<60	25	27,3	25,8	27,3
KOlc er mg/l	<25	11,5	9,3	9,4	8,3
Oldott oxigén mg/l	>7	9,45	9,5	8,7	8,7
Oxigén telítettség %	70-120	92,0	88,7	80,	80,6
BOI5 mg/l	<4	2,43	2,6	2,1	2,0
Ammónium-nitrogén mg/l	<0,4	0,11	0,1	0,2	0,1
Nitrát mg/l	<2	4,2	4,3	4,2	4,30
Nitrit mg/l	<0,06	0,06	0,1	0,1	0,1
Orto-foszfát µg/l	<120	145	172,5	254,2	223,3
összes foszfor µg/l	<250	92,5	85,0	115,8	107,5
a-klorofill mg/m3		6,00	7,9	3,5	5,1

A vizsgálati eredmények alapján a víz minősége a tápanyagok vonatkozásában nem elégíti ki a jó állapothoz tartozó szennyezettségi határértéket, nevezetesen a nitrit, nitrát és az ortofoszfát esetében. A három komponens külön vizsgálat tárgyát is képezheti tekintettel arra, hogy egyes esetekben az átlag érték a vízminőségi határérték kétszeresét is túllépi. Hossz szelvényben vizsgálva megállapítható, hogy a nitrát mindvégig a 4,2-4,3 mg/l érték között váltakozik, már a felső határszelvényben is, vagyis a terhelés nem a felső szakasról érkezik, hanem egyenletes eloszlású az érintett vízfolyás szakaszon. A nitrit szinte egyenletesen a 0,1 mg/l értéket (átlag érték) mutatja, mely az előző évek adataihoz képest változott. A korábbi években a nitrit értéke kimutatható volt a határszelvényben, de ennek értéke a továbbiakban növekedett, ami a területünkön bekövetkező terhelések eredményeként jelentkezett.

Az ortofoszfát tartalom a Szolnok feletti szelvényig növekvő tendenciát mutat, majd alatta kismértékű csökkenést a Tiszaugi szelvényig, mindvégig határérték fölötti értéktartományban maradv.

Az eredmény sorból, a Tiszafüredi szelvény alatti szakaszon végbemenő természetes lebomlási folyamatok mértékére lehet következtetni (KOI, BOI5, oldott ox.), és a Szolnok illetve alatta bekövetkező szennyezőanyag terhelésre, növekedésre. A klorofill-a 6,4 mg/m³ alatti (kívánatos érték) értéke, megfelel a hasonló típusú síkvidéki vizeknél elvárt értéknek.

(forrás: Közép-Tisza –vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség Környezetállapot értékelés 2012.)

Az országos vízgyűjtő gazdálkodási terv 42 alegységre osztja Magyarországot. Településünk a 2-18 Nagykunság elnevezésű alegységbe tartozik.

Martfű bel-és külterülete a cibakházi 65.a. belvíz öblözetbe tartozik. A terület belvizeinek befogadója a K-i részen a Harangzugi I-c belvízcsatorna, D-en és Ny-on a Cibakháza- Martfű belvízelvezető csatorna, melyet Zsófia- halmi csatorna néven ismerünk.

Ez a csatorna a befogadója a belterületi csapadékvíznek is.

Martfű külterületén két öntözőcsatorna található.

Településünkön a Tisza folyó vize nem kerül ivóvízcélú felhasználásra.

I. 1. 2. Felszín alatti vizek

Martfű város területén jelenleg is két hévíz kút üzemel.

A strandfürdő és tanuszoda értékesítését követően a **B-20** jelű hévíz kút üzemeltetőjének személyében is változás következett be, a Toma-Bau Zrt. lett az üzemeltető. A hévíz gyógyvízzé minősítését követően a Martfű Termál SPA OEP által finanszírozott gyógyközpont lett.

A Tisza Ipartelepen a Tisza Joule Kft. tulajdonában levő Martfű **B-18** jelű hévízkút vizét fűtési célra hasznosítják az Ipartelepen lévő épületeknél és a Művelődési Központ épületénél. A vízjogi engedély alapján jelenleg a kivételre engedélyezett vízmennyiség 150 ezer m³ 62 fok C-os hévíz a kútfejnél, a jelenlegi kapacitása 72 m³/h.

Az utóbbi években a szabad kapacitás 13 000-14 000 GJ/év-re nőtt.

A termálvíz hasznosítás után az ipartelepen már egyszer felhasznált, visszatérő termálvíz hulladék hőjét az Önkormányzat tulajdonában levő Bérlok háza I. épületében temperáló fűtésre, a Bérlok háza II. és III. épületekben pedig használati melegvíz előmelegítésére használják fel. A termálvíz ily módon továbbhasznosításával csökken a földgáz felhasználás és kevésbé lesz hőszennyező az elfolyó termálvíz, amely a Tisza folyóba kerül bevezetésre a tisztított szennyvízzel hígítva.

A hígítás ellenére is hő- és só szennyezés veszélye fenyeget.

A szigorodó környezetvédelmi előírások következtében szükségessé vált a termálvíz mélységi rétegekbe való visszasajtolásának vizsgálata (1995 évi LVII törvény a vízgazdálkodásról)

2007. elején elkészült termálvíz visszasajtoló kút építésének létesítési engedélyezési tervdokumentációjára az engedélyt megadták, a visszasajtoló kút megépítésétől azonban a magas költségek miatt elálltak.

2010 februárjában, a Tisza Joule Kft. referencia céllal történt beruházásának köszönhetően, létrejött a fűtési rendszer termálvízzel történő alapfűtésre átállása.

Az előremenő vezeték, az Ipartelep és a Művelődési Központ között húzódó távhő csatornában 70%-ban meglévő, jó állapotú, szigetelt acélcső. A hiányzó vezeték szakasz NA 100 acélcsőből, szigeteléssel ellátva került kiépítésre. A rendszer 1 db. 600 kW teljesítményű GEA hőcserélőből, a szükséges keringető szivattyúból és hőmennyiségmérő műszerből áll. A belső fűtészálózatot nem kellett átalakítani, a kazánházban addig üzemelő berendezéseket nem érintette, csupán termosztatikus szelepek és szelepfjek felszerelése történt egyes, ritkábban használt helyiségek fűtésének szabályozására.

Ezzel a fosszilis (földgáz) energia közel 90%-os kiváltását jelentő geotermikus alapfűtésre való átállással a jelentős környezeti terhelés csökkentés mellett jelentős, évi közel 100t, CO₂ megtakarítás is elérhető.

Jelenleg, a jogszabályi változások, a megnövekedett környezetterhelési díjak (a kibocsátási határértékekre vonatkozó 220/2004 (VII.21) Korm. rend. 9§.), a vízkészlet járulék, bányajáradék, vízszennyezési bírság, valamint a bővülő piac miatt is, főként új beruházás esetén, a visszasajtoló rendszer kialakítása ismételten aktuálissá vált.

Martfű Város Önkormányzata 2015 júliusában egy előzetes megvalósíthatósági tanulmányt készíttetett intézményeinek hőellátásában lehetséges geotermikus energia hasznosítására. A tanulmány vizsgálja, hogyan vonható be a geotermikus energia a városi intézmények hőellátásába új kútpár, egy termelő- és egy visszasajtoló kút fúrásával, és a célkitűzéssel összhangban vizsgálatra került a műszaki és gazdasági megvalósíthatóság is. Amennyiben pályázati lehetősége nyílik az Önkormányzatnak geotermikus energia hasznosítására, a dokumentum a pályázat alapját képezheti.

I. 1. 3. Vízkivételi, vízbeszerzési jellemzők, vízbázisok elhelyezkedése

Martfű város lakosságának ivóvízigényének kielégítése 6 db mélyfúrású kúttal biztosított. Jelenleg a kutakból 3 db üzemel, magas arzén tartalma miatt egy kút tartalékként szerepel.

A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. Korm. rendelet, valamint a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területeken lévő települések besorolásáról szóló 27/2004. KvVM rendelet Martfű települést az érzékeny kategóriába sorolja.

A víziközmű – szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény alapján, városunkban nem működhetett tovább, az önkormányzati fenntartású vízmű. A szolgáltatási tevékenységét meg kellett szüntetni. A törvény előírásait figyelembe véve, csak gazdasági társaságként (Kft. Zrt. Nyrt.) működő, 2012-ben legalább 50. 000 szolgáltatási hellyel rendelkező szolgáltató végezhet ilyen jellegű tevékenységet.

Martfű 2013. január 1-i hatállyal, szerződést kötött, a kecskeméti székhelyű Bácsvíz Zrt-vel.

A településen a korábban megszokott magas színvonalon folytatódott tovább a szolgáltatás. Mindenképpen ki kell emelni, hogy a Bácsvíz Zrt. technikai eszközeinek köszönhetően, az üzemzavart okozó hibák, csőtörések, dugulások elhárítását hatékonyabb módon kezelik. További pozitív hozadéka a jobb technikai felszereltségnek, hogy a rejtett csőtöréseket nagy számban felderítették és megszüntették. Ezzel a korábban jelentkező jelentős mennyiségű vízvesztés is töredékére csökkent. Ugyan ez mondható el a szabálytalanul szennyvízhálózatba kötött csapadékvizekkel. Az ilyen szabálytalan eseteket is igyekeztek megszüntetni.

Jelentős fejlesztés történt a vízműtelep ivóvíz tároló medencéinek újra szigetelésével. Ez még az önkormányzati kezelésben lévő vízmű áthúzódó beruházása volt. A korábbi előregedett és egészségügyi szempontból is kifogásolható szigetelést, teljes egészében eltávolították a két medencéből. A megtisztított felültre vízbázisú, kenhető szigetelés került.

Martfű Város Önkormányzata is tagja, a Tiszazugi Ivóvízminőség – javító Önkormányzati Társulásnak. A „Tiszazugi Ivóvízminőség – javító Projekt” (KEOP-1. 3. 0/2F/09-11-2011-0002) címmel Európai Unió pályázat keretében támogatást nyert a társulás a munkák elvégzésére.

Martfűn 2014-ben elkezdődtek, azok a munkák, melyeket pályázati program tartalmazott. Ennek keretében a martfűi vízműtelepen az üzemi épület bővítésére, új

250 m³ térfogatú nyersvíz tároló medence építésére, 4 db 20 m³ térfogatú műanyag puffer tároló telepítésére, illetve egy 30 m³ térfogatú visszamosóvíz tároló kialakításra került sor.

Szintén a telepen történt munkák között szerepelt, a meglévő 2. számú ivóvízkút eltömedékelése. A régi 2. számú ivóvízkút helyett, egy új kút fúrását végezték el, a 1440/5 hrsz. alatti ingatlanon.

Az új kút adatai:

- helye: Martfű belterület
- talpmélység 280 m
- várható maximális vízhozam 900 l/ p.

Az ivóvíz kezelése, a technológia és a gépészet is megújult a telep felújítása, bővítése során. Jelentős minőségi javulást várnak az ivóvíz korszerű technológiával történő kezelésétől. A hálózat hiányzó körvezetékeinek a megépítése is megtörtént, ennek hossza 752,3 m. A hálózat rekonstrukció tartalmazta a mosató csomópontok átépítését, valamint új csomópontok kiépítését.

Martfűn 24 db mosató csomópont készült el, az engedélyezési terv szerint. A csomópontok kialakítása új tolózárak, és idomok elhelyezésével vált teljessé, mivel az új szerelvények beépítésével lehetővé vált a mechanikai tisztítás elvégzése az ivóvíz vezetékhálózaton.

Az ipartelepek és vállalkozások tekintetében a vízkivétel és a vízfelhasználás módja nem változott.

A Tisza Ipartelep vízellátása - a települést kiszolgáló kutaktól függetlenül – szintén mélyfúrású kutakról biztosított, 2 db kúttal.

A Bunge Zrt területén a szociális vízigény kielégítése 2 db mélyfúrású kúttal biztosított. A Heineken Sörgyár Nyrt. A termeléshez szükséges vizet 4 db mélyfúrású kútból nyeri. A város lakossága, valamint az iparterületek vízszükséglete 15 kúttal a korábbiaknak megfelelően biztosított.

Az ORIGO- AGRO Kft. a tulajdonában lévő földterületen fúrt 71, m- es kút használja.

I. 1. 4. Kommunális szennyvíz tisztítás

A víziközmű szolgáltatás keretén belül ezt a feladatot is a Bácsvíz Zrt. látja el 2013. január 1-je óta.

A tisztítandó szennyvíz mennyiségének csökkenése, valamint a szennyvíztisztító telepen végrehajtott javítási és felújítási tevékenységek eredményeként 2012 óta nem került sor bírság megfizetésére.

A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban Ht.) hatályon kívül helyezte a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvényt (továbbiakban Hgt.), mely szabályozta a települési folyékony hulladékra vonatkozó közszolgáltatás szabályait.

A Ht. hatályba lépése egyidejűleg módosította a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt (továbbiakban Vgtv.), melynek új IX/A. fejezete szabályozza a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatást. Az új szabályozás a települési folyékony hulladék fogalma helyett bevezeti a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz fogalmát.

A Vgtv. 45. § (6) bekezdése felhatalmazást ad a települési önkormányzat képviselő-testülete számára, hogy a 44/C. § (2) bekezdésében foglaltakat szabályozza. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Jat.) 5. § (4) foglaltak szerint a felhatalmazás jogosultja köteles megalkotni a jogszabályt, feltéve, hogy a felhatalmazást adó jogszabályból kifejezetten más nem következik.

Településünk belterületén a csatornahálózat teljes mértékben kiépített.

A Vgtv. 45. § (6) és 44/C. § (2) bekezdésekben foglaltak alapján önkormányzatunknak is meg kellett alkotni a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó helyi rendeletet.

I. 2. Levegő

Általános jogszabályok

2011. január 1-vel hatályba lépett az üvegházhatású gázok kibocsátásával, valamint az éghajlatváltozással kapcsolatos nemzeti jelentés tartalmáról és elkészítésének módjáról, az adatszolgáltatás rendjéről, illetve az adatszolgáltatási kötelezettség megszegése esetén fizetendő bírságról szóló 278/2014. (XI. 14.) Korm. rendelet.

2011. január 15-vel hatályba lépett, a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet, a levegőterheltségi szint határértékeiről és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeiről szóló 4/2011. (I. 14.) VM rendelet a levegőterheltségi szint és a helyhez kötött légszennyező források kibocsátásának vizsgálatával, ellenőrzésével, értékelésével kapcsolatos szabályokról szóló 6/2011. (I. 14.) VM rendelet.

2014. január 1-vel hatályba lépett az 50 MW_{th} és annál nagyobb teljes névleges bemenő hőteljesítményű tüzelőberendezések működési feltételeiről és légszennyező anyagainak kibocsátási határértékeiről 110/2013. (XII. 4.) VM rendelet.

Martfű város területe a 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet 1. sz. melléklete alapján légszennyezettség tekintetében a légszennyezettségi zóna 10. csoportjába tartozik.

A zónacsoport a szennyező anyagok szerint a következő:

SO ₂	NO ₂	CO	PM ₁₀	Benzol	Talaj közeli ózon	PM ₁₀ (As)	PM ₁₀ (Cd)	PM ₁₀ (Ni)	PM ₁₀ (Pb)	PM ₁₀ (BaP)*
F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

*BaP benz(a)-pirén

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb alatt van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O-I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Városunk területén az éves bejelentési kötelezettséggel terhelt légszennyező pontforrások alakulását az alábbi táblázatban tekinthetjük át:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Telephelyek száma (db)	15	13	12	14	12	12
Légszennyező pontforrás (db)	98	84	81	83	80	82

Forrás: JNSZ megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

A légszennyező anyagok (tonna/év) kibocsátásának alakulását az alábbi táblázat mutatja:

	2009	2010	2011	2012	2013
SO₂ (1)	1,297	1,446	1,804	1,621	1,665
CO (2)	93,880	55,580	34,967	32,965	124,300
NO_x (3)	205,502	256,908	277,728	227,976	254,502
Szilárd (7)	26,860	43,220	47,073	35,1	58,115
CO₂ (999)	147092,260	174073,738	187660,172	165258,765	185314,982

Forrás: JNSZ megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

* VOC illékony szerves vegyület

2014-es évre vonatkozóan nincs adat (nincs lezárt adatbázis)

A Tisza Ipartelepen működő cégek tevékenysége során levegő terhelést okozó szennyezőanyagok:

- a cipőipari ragasztók, lakkok oldószerei,
- a fűtési energiát biztosító gázkazánok CO és NO_x
- a jellemzően kismértékű járműforgalom

A levegő minőségének védelme érdekében a település környezetvédelmi szabályairól szóló 20/2008. (XI. 28.) önkormányzati rendelet tartalmazza a mezőgazdasági tevékenység során keletkező növényi eredetű, valamint az avar és kerti hulladék ártalmatlanítására vonatkozó szabályozást.

I. 3. Természet és tájvédelem

Martfű a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság területén található.

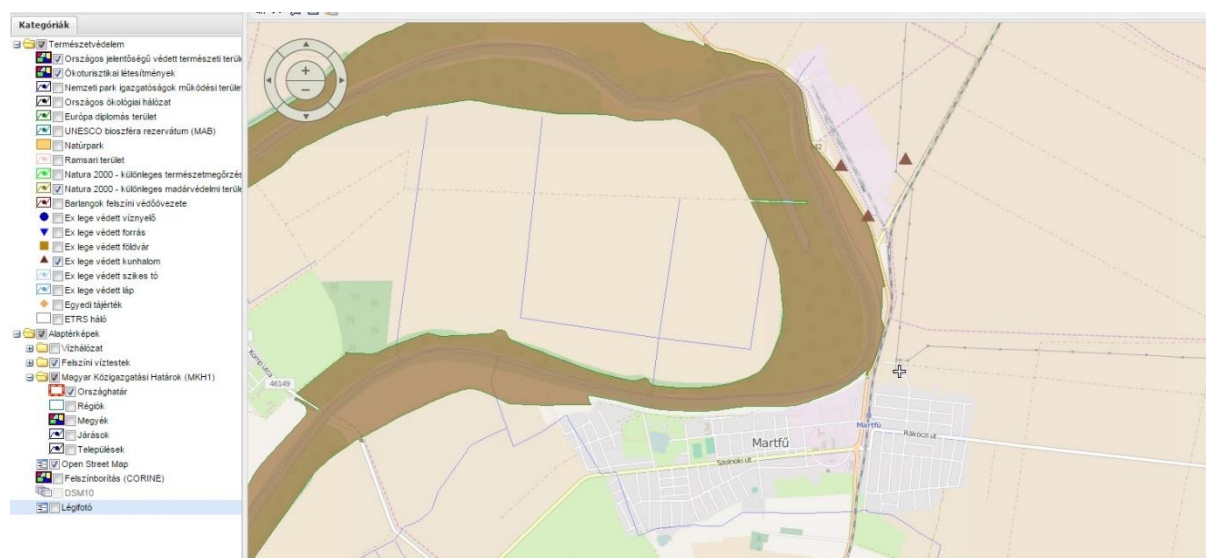
A város mellett a Tisza teljes hullámtere a Közép– Tiszai Tájvédelmi Körzet része, mely országos jelentőségű védett terület.

A tájvédelmi körzetre vonatkozóan az alapító okiratban (2/1978. OKTH határozat) foglaltakat kell figyelembe venni.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Tv. 23.§ (2) bekezdése alapján a láp, forrás, szikes tó, barlang, víznyelő, földvár, kunhalom a törvény erejénél fogva védetté nyilvánítás nélkül – **ex lege** védett.

Martfű város határában három kunhalom tartozik ex lege védelem alá:

- Papp László halma
- Vágott halom
- Zsófia halom

(forrás: web.okir.hu)

Martfű és környéke az Alföld flóraidékéhez, ezen belül a Tiszántúli flórajáráshoz tartozik.

A flórajárás területi elhelyezkedésének érdekessége, hogy igen nagy kiterjedésű sok esetben nem is egyezik a földrajzi értelmű lehatárolással, hiszen nagy területen a Tisza mindkét partját is ide soroljuk egészen a Bükk- Mátra alji sík területig. A Tisza mentén nagy ártéri erdők húzódnak, hol széles nagy felületen, hol gátakkal szabályozott viszonylag szűk területen. A természetes növénytakarások

szempontjából a táj jellegzetesen a fűzligetek, puhafa ligeterdők csoportjába tartozik. E területek közös jellemzője, hogy állományukat évente többször is víz borítja.

A folyómeder szélén és a vízfelszín melletti legalacsonyabb részeken a bokros, ligetes jellegű bokorfüzes társulás sávjai húzódnak. A különböző fűzfajok alatt gyakran mocsárréti és iszaplakó lágyszárúak húzódnak meg.

Valamivel magasabb térszínen találhatók a fűz- nyár, az éger is.

A térség gerinces faunájának legértékesebb elemei a Tisza ártéri erdeiben, illetve a környező területeken fészkelő, vonuláskor táplálkozó madárfajok. A költő és ideiglenesen itt tartózkodó ritkaságok és veszélyeztetett fajok okán a Közép- Tiszai Tájjvédelmi Körzet egész területét regisztrálták az Európai Jelentőségű Madár élőhelyek (EBA) nemzetközi listáján.

Az élőhely védelmi és a madárvédelmi irányelveket egyesíti magában a **Natura 2000 program**, melyet az Európai Unió indított a biológiai sokféleség csökkenésének megakadályozására. Ezt a célt olyan védett területek hálózatával kívánja elérni, amelyek az egész kontinens szempontjából legjelentősebb, egyedi vagy veszélyeztetett fajokat és élőhely típusokat őrzik.

A kiválasztás alapját két európai uniós jogszabály határozza meg: az 1979-ben kiadott Madárvédelmi Irányelv (79/409/EGK), és az 1992-ben elfogadott Élőhely védelmi Irányelv (92/43/EGK). Hazánk számára az uniós csatlakozás feltétele volt, hogy kijelöljük a Natura 2000 hálózatba javasolt területek listáját.

Szakmai javaslatok alapján Magyarországon a terület kijelölését az állami természetvédelem területi szervei, a Nemzeti Park Igazgatóságok dolgozták ki. A Natura 2000 területekre vonatkozó részletes szabályozást az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/ 2004. (X.8.), valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Kormány rendeletek tartalmazzák.

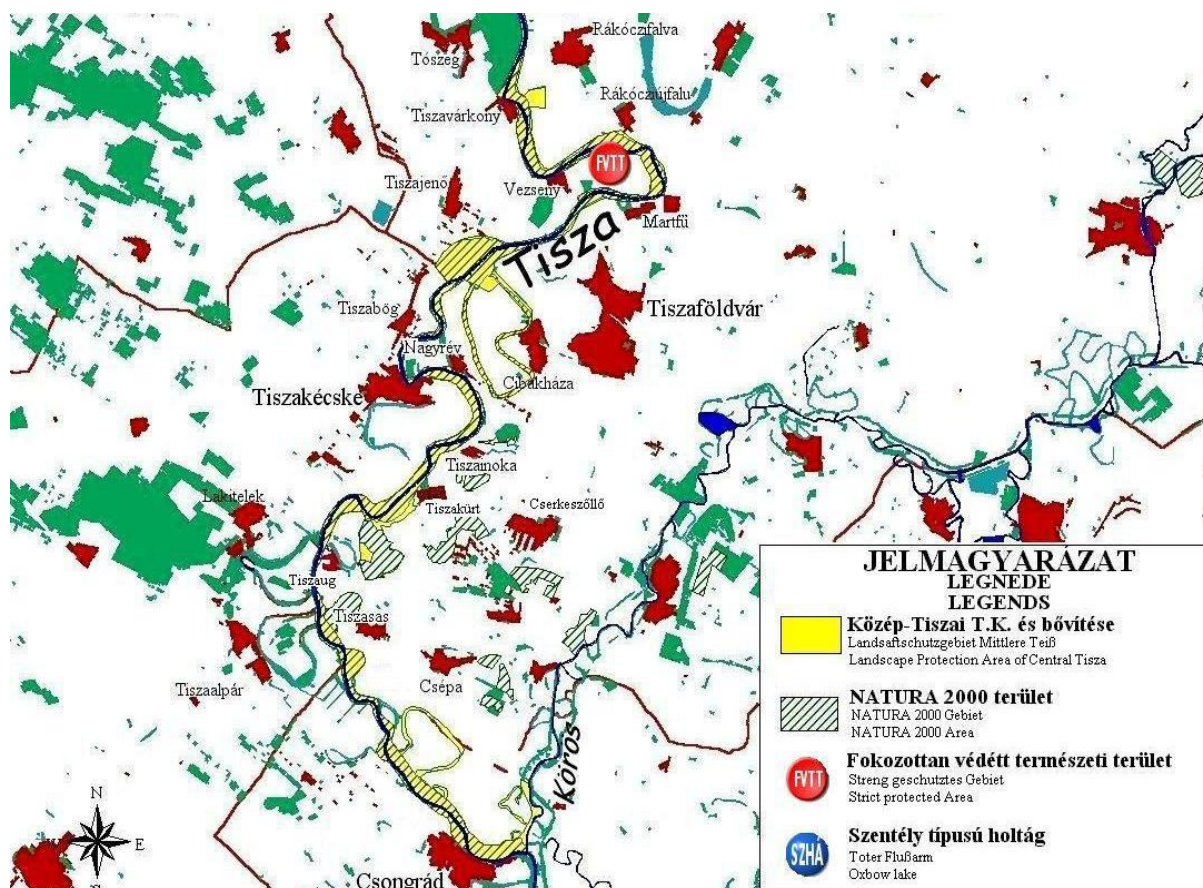
Természetesen ezek a keretek szigorúan megszabják a kezelés lehetőségeit, amit a térségben élőkkal is tudatosítani kell. A rendelet értelmében a természetvédelmi törvénnyel összhangban a területre negatív hatással bíró tevékenységek és projektek nem valósíthatók meg, illetve a területhasznosítás módosítása előtt hatástanulmány készítése szükséges még akkor is, ha a projekt területe kívül esik a Natura 2000 területén, de arra lehetséges hatással bír.

E területen folyó fejlesztési és természet megőrzési tevékenységhez a rendeletben meghatározott források (EU-s és hazai) használhatók fel. A Natura 2000 területek az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészekről szóló 14/2010. (VI.11.) KvVM rendeletben kerültek kihirdetésre.

Martfű város közigazgatási területén a következő helyrajzi számú területek érintettek a Natura 2000 besorolásban.

02, 03/1, 03/3, 03/4, 013/1, 013/2, 014, 024, 0120, 0121, 0122/1, 0122/2, 0122/3, 0125, 0126, 0127

Az ökológiai folyosó kialakítása tartalmazza a Natura 2000 területeit, ezen kívül településünk Ny-i részén, a 0109 hrsz-ú területen és a 4633-as Tiszaföldvár felé vezető út bal oldalán van ilyen jellegű kijelölt terület.

(forrás: www.natura2000.hu)

I. 4. Területhasználat

A település területének művelési ágak szerinti megoszlását 2009. és 2015. évekre vonatkozóan az alábbi táblázat szemlélteti.

Művelési ágak	2009 ha/m ²	2015 ha/m ²
szántó	1615.2588	1540.3390
gyep (rét)	10.7035	10.7035
kert	16.7950	16.7950
gyümölcsös	2.2292	7.6507
gyep (legelő)	43.5688	104.0788
erdő	127.0067	126.5924
kivett	492.3962	501.7988
összesen	2307.9582	2307.9582

(forrás: JNSZM Kormányhivatal Szolnok Járási Földhivatala)

A táblázat adatait tekintve, megállapítható, hogy a szántó terület közel 75 ha-ral csökkent, míg a gyümölcsös területe közel 5,5 ha-ral, a gyep (legelő) 60,5 ha-ral növekedett. Az erdő terület közel 0,5 ha-os csökkenést mutat.

Magánszemély kezdeményezésére 2009-2010 ben került belterületbe és művelési ág alól való kivonás alá a 082/2 földterület. A földterület belterületbe vonását követően a szántó terület 8,0852 ha/m² –rel, a gyep (legelő) 0,5518 ha/m² –rel, az erdő 0,4143 ha/m² –rel csökkent. A területre elkészült a telekalakítás, azonban gazdasági nehézségek miatt a terület közművesítése elmaradt.

A művelési ágak változása tekintetében önkormányzatunk további információval nem rendelkezik.

Martfű város területén az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása következő:

- Védelmi erdő: 44,84 ha
- Gazdasági erdő: 56,78 ha

A kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága 101,60 ha.

(forrás: Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdészeti Osztálya)

I. 5. Demográfia, egészségügyi ellátás

I. 5. 1. Demográfia

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
lakos szám	7033	6940	6898	6756	6719	6708

forrás: népszámlálás

Településünkön a lakosság száma- ha nem is nagy mértékben- de mégis folyamatosan csökken.

I. 5. 2. Egészségügyi ellátás¹

Személyi feltételek

Martfűn az egészségügy alapellátásában három felnőtt háziorvosi, egy gyermekorvosi, kettő fogorvosi praxis, foglalkozás egészségügyi alapellátás, továbbá védőnői szolgálat vesz részt. A további ellátáshoz tartozik még a fizioterápiás szolgáltatás, gyógytorna, laboratóriumi vérvételi lehetőség, valamint különböző szakrendelések, melyek egy kivételével magánrendelésként működnek.

Az ügyeleti betegellátást egy sürgősségi betegellátásra szakosodott cég, az Emergency Service Kft. végzi.

A lakosság számát figyelembe véve a komplex alapellátás, teljes mértékben lefedi Martfű egészségügyi igényét.

A háziorvosok, a gyermek és a fogorvosok vállalkozási formában, területi ellátási kötelezettséggel dolgoznak. Az orvosi alapellátást az Országos Egészségbiztosítási Pénztár finanszírozza a praxisokkal kötött szerződések alapján.

Tárgyi feltételek az egészségügyi ellátásban

Önkormányzatunk - sikeres pályázatának eredményeként - 2013 őszén megkezdte az Egészségügyi Központ korszerűsítését, mely 2014. május végén befejeződött. Az akadálymentesítés, nyílászáró csere, hőszigetelés, fűtés korszerűsítés mellett az épület bővítésével itt kapott helyet a gyermekorvosi ellátás, valamint a védőnői szolgálat, továbbá az iskolaorvosi és ifjúságvédelmi rendelés is.

Az egészségügy működtetése önkormányzati feladat, melynek működési költségéhez a vállalkozó orvosok hozzájárulnak. Az Országos Egészségbiztosítási Pénztár fix összeget biztosít a praxisoknak működésükhöz. A praxisoknak az ANTSZ által meghatározott minimumfeltételek szerint kell rendelőjüket, műszerezettségüket

¹ A fejezet „Tájékoztató Martfű Város egészségügyi ellátásáról” című 2013-2015 között készített dokumentumok felhasználásával készült.

kialakítani. 2012-2014 között lehetőség nyílt az OEP-től bizonyos műszerekre, számítógépre, telefonra, sürgős betegellátást szolgáló berendezésekre pénzt igényelni, a jobb és korszerűbb betegellátás érdekében. Az OEP meghatározta a beszerezhető műszerek listáját. A beszerzés megtörtént. Az ANTSZ 2013-ban új minimumfeltételeket szabott meg, melynek ellenőrzése folyamatos a házi orvosoknál, fogorvosoknál és a védőnői szolgálatnál. Minden orvos arra törekszik, hogy fejlessze diagnosztikai eszközparkját, valamint a számítástechnikai berendezéseket, melyre egyre nagyobb szükség van. Az OEP az orvosok feladatává tette az egészségügyi jogviszony online ellenőrzését, melynek során a folyamatos internet használat vált szükségessé. Valamennyi jelentést már csak elektronikus formában fogadnak el, a receptfelírási szabályok pedig még szigorúbbá váltak. A számítástechnikai berendezések, szoftverek működése nagy biztonságot követelnek meg, így ezeknek az eszközöknek a legkorszerűbbeknek kell lenniük, állandóan újítani, frissíteni kell. A házi orvosi praxisoknál a működési engedélyek véglegesek.

A lakosság egészségügyi állapota

A felnőtt házi orvosi rendelők forgalmának alakulása

	2006 ²	2011	2012	2013	2014
Rendelésen megjelentek	43686	37145	37509	37871	37927
Lakáson történt ellátás	2369	1768	1712	1508	1432
Szakrendelésre irányítottak	-	3765	3563	3197	3276
Laborvizsgálatra küldöttek	-	3643	3597	3690	3754
Gyógyintézetbe utalások száma	-	86	102	126	156
ápolónői látogatások száma	1880	1386	1354	1407	1486

A Martfűn élők egészségi állapotát felmérni nehéz feladat, némi tájékoztatást ad a gondozottak száma. Az egészségi állapot meghatározásában a WHO adatai alapján az egészségügyi ellátás csak 20%-ban játszik szerepet. Egészségünket befolyásoló tényezők a genetikai, biológiai tényezők, a környezeti hatások, az életmód, táplálkozási szokásaink, a mozgás, és nem utolsósorban a társadalmi tényezők.

² A 2009-2015. közötti II. Környezetvédelmi Program adata

Jelenleg a háziiorvosi rendelők forgalmi adatai alapján az alábbi adatok tükrözik a lakosság megbetegedéseit.

Nyilvántartott gondozottak száma a felnőtt háziiorvosi praxisokban

Betegség	2011-2012.	2013.	2014.
Magas vérnyomás	1487	1466	1455
Koszorúérbetegség,szívinfarktus	411	425	422
Magas koleszterin vérzsír	650	746	768
Krónikus légúti megbetegedés	169	158	155
Cukorbetegség	532	584	612
Egyéb anyagcsere betegség	124	124	120
Emésztőszervi betegség	469	478	466
Daganatos betegség	157	168	165
Mozgásszervi betegség	686	714	725
Idegrendszeri betegség	105	98	94
Pszichiátriai betegség	277	270	275
Csontritkulás	280	312	320
Asztma, allergia	395	376	372

A gondozott betegek több helyen is szerepelhetnek, ha több betegséggel állnak gondozás alatt. A háziorvosok legfontosabb feladata a betegségek korai felismerése, illetve megelőzése, valamint a betegek gondozása. Jelenleg a felnőtt háziiorvosi rendelők forgalmának 75%-át az idült betegek ellátása, gondozása teszi ki, kivéve járványos időszakban. A rendelők forgalmát némileg csökkenti, hogy egyre több gyógyszer kapható recept nélkül, illetve a folyamatosan szedett gyógyszerek maximum három hónapra felírhatók.

A gondozási mutatók megfelelnek az országos átlagnak, kirívó eltérés nem tapasztalható. Sajnos a magasabb koleszterinszinttel és vérzsírral élők száma növekszik, ez nem csak városunkban van így, országos mutatók is ezt jelzik. Oka valószínű a felgyorsult életforma, a helytelen táplálkozás, gyakori gyors ételek fogyasztása és nem utolsósorban az élelmiszerek minősége. A magasabb koleszterinszint és vérzsírok megjelenése, a magas vérnyomás, szív-érrendszeri betegségek, koszorúér betegség és később kialakuló érelmeszesedésért felelős. Veszélye abban rejlik, hogy míg a magas vérnyomással és cukorbetegséggel felkeresik az embereket az orvosukat, mivel panasszal járnak, a magas koleszterinszint nem okoz panaszt. A lakosság átlagéletkora folyamatosan nő, ennek fő oka a lecsökkent gyermekszülések száma, valamint a fiatalok elvándorlása, a lakosság számának folyamatos csökkenése. A betegségek számának növekedését okozza az a tény is, hogy a korszerűbb diagnosztikai eszközökkel hatékonyabbá vált a betegségek

diagnosztizálása. Elősegíti még a betegségek feltárását, hogy több szűrővizsgálat is áll a lakosság szolgálatára, bár ezek szervezése anyagi okok miatt egyre nehezebb. Cukorbetegség, vérzsír-koleszterinszint mérés, allergiaszűrés, zöldhályog-szűrés, prosztata szűrés, valamint nőgyógyászati rákszűrésen vehettek részt a martfűi lakosok helyben, valamint folyamatos a 45 év feletti nők mammográfiai vizsgálatra utalása. 2014-ben 268 nő megjelenéséről kaptak visszajelzést a háziorvosok, részletezve, hogy kik jelentek meg, illetve történt-e kiszűrt betegség.

A szűrővizsgálatok szervezésében és lebonyolításában társadalmi szervezetek, a Jóreménység Klub, valamint több gyógyszergyár is besegített.

Valószínű a gyógyszerfelírási rendeletek szigorítása miatt az ingyenes szűrővizsgálatok ritkulni fognak. Három gondozási kört emelnék ki, ahol a betegek száma folyamatosan növekszik.

A cukorbetegség lassan népbetegségnek számít, számuk folyamatosan nő, így városunkban is. Sajnálatos, hogy ezen belül a fiatal korban kialakuló cukorbetegség száma is szaporodik. Oka a genetikai háttérén túl a mindennapi stressz, a helytelen táplálkozás és a mozgásszegény életmód, elhízás.

A mozgásszervi betegségek száma is folyamatosan nő, melyhez szintén hozzájárul a helytelen életmód, illetve sok esetben a munkakörülmények is hozzájárulnak a mozgásszervi betegségek kialakulásához.

Viszonylag magas a daganatos betegségek száma, ez valamennyi daganatos elváltozásra igaz. Oka inkább a lakosság öregedésében kereshető.

Gyermek egészségügyi ellátás

A gyermekorvosi rendelő forgalma

	I körzet	II körzet	összesen
2011	7655	3814	11469
2012	7475	1974	9449
2013	8167	-	8167
2014	8235	-	8235

Akut megbetegedések leggyakrabban alsó-, felső légúti és emésztőrendszeri fertőző betegségek formájában jelentkeznek.

Gondozásba főként

- krónikus légúti betegségek: allergiás nátha, visszatérő gégehurut, asztma;

- idegrendszeri betegségek: gyermekkori epilepszia;
- bőrbetegségek: gyermekkori ekcéma;
- mozgásszervi betegségek: gerincferdülés, hanyag tartás, lúdtalp;
- gyermekkori elhízás, szemészeti elváltozás

miatt kerülnek a gyermekek.

2009-ben kezdődött a HPV elleni védőoltási program a 13. életévüket betöltött mártfűi lányok számára, akiknek ezt szüleik kérik. A program anyagi fedezetét az önkormányzat minden évben költségvetése terhére biztosította.

A 2014/2015 tanévtől a HPV védőoltás bekerült a választható iskolai kampányoltások közé.

2012-ben és 2014-ben a 6 éveseknél ingyenes lisztérzékenységi vizsgálat történt a Szolnoki Lisztérzékenyek Egyesülete közreműködésével.

Szakorvosi javaslatra igénybe vehető szolgáltatás a helyi gyógyfürdőben a gyermekek ingyenes gyógy- úszása.

Védőnői szolgálat

Településünkön három védőnői körzet működik, ezzel szemben csak 2013-tól sikerült mindhárom védőnői állást betölteni, ennek következtében viszont növekedett a látogatások száma, javult az ellátás minősége

A védőnők évtizedek óta kulcsfontosságú szerepet töltenek be a nő-, anya-, csecsemő-, gyermek-, ifjú és családvédelemben. A társadalmi, gazdasági változások, a lakosság kedvezőtlen egészségi állapotának alakulása újabb és újabb kihívások elé állítják a védőnőket.

A védőnő, a hatályos jogszabályok alapján a területi védőnő feladatait az alapellátásban, az ellátási területén lakcímmel rendelkező személyeket, valamint az életvitelszerűen a körzetébe tartozó várandósokat és családokat köteles ellátni.

A körzeti védőnő gondozási feladatait önállóan, tanácsadóban, általános és középiskolában, a családok otthonában, és a közösségi programokra alkalmas helyen végzi.

Prevenció területén a védőnői ellátás feladata az egészség megőrzése, fejlesztése, a tünetek, a kapcsolódó betegségek korai felismerése, a rászorultak gondozást végző orvoshoz történő irányítása, és nem utolsósorban a megfelelő életvezetési tanácsokkal való ellátása.

I. 6. Infrastruktúra

Az infrastruktúra tekintetében a második környezetvédelmi program elkészítése óta eltelt időszakban az alábbiakban nem történt változás:

- vasúti közlekedés
- elektromos hálózat
- földgázellátás
- hírközlés

I. 7. Zöldfelület gazdálkodás

A településszerkezetet és településképet nagyban befolyásolja a település zöldfelületi rendszere. A település belterületén található zöldfelületnek kondicionáló hatása van. A természetes növénytakaró látványa a közérzetjavítás mellett javítja a környezeti elemek minőségét. A növényzetnek jelentős szerepe van a légszennyezés mérséklésében, a kedvező mikroklíma kialakulásában, a belterületi páratartalom megőrzésében, a talaj nedvességtartalmának biztosításában. A település zöldfelületi rendszerét együttesen alkotják a magánkertek, közparkok, árokpartok, fasorok, út menti zöld sávok, temetők, sportpályák, közintézmények, ipari üzemek zöldfelületei. Településünk esetében a természetes víz, a Tisza folyó jelenléte nagyban fokozza a település puffer- képességét.

Az említett zöldfelületi típusok együttesen alkotják a település ökológiai rendszerét, melyek a külterületi zöldfelületekkel együtt illeszkednek a térségi, illetőleg a tágabb ökológiai hálózatba.

Az ökológiai hálózat szempontjából megkülönböztetünk pontszerű, vonalszerű és sávós zöldfelületeket.

Pontszerű zöldfelületek a közparkok, sportpályák, intézményi kertek, azaz a nagyobb kiterjedésű foltszerűen elhelyezkedő területek.

Vonalszerű zöldfelületek közé tartoznak az árokpartok, a vízfolyások parti környezete, az út menti zöld sávok.

Sávós zöldfelületek lehetnek a település teljes lakóterületei.

Városunkban a közparkok a központi területen találhatóak, a legidősebb parkok a Tisza Ipartelep és a Bata lakótelep közötti területen kerültek kialakításra az 1950-es években. Ezen parkok faállománya részben kivágásra került (előregedés miatt a nyárfák, kiszáradás miatt a fenyők egy része). A kivágott fákat pótoltuk. A sövények visszametszése, az előregedett felkopaszodott örökzöldek eltávolítása, az aljnövényzet ritkítása megtörtént. A növényállomány korosodása mellett a klímaváltozás hatása is megmutatkozik ezeken a területeken, melyek figyelembe vételével tervezni szükséges a felújításukat.

A parkok területe illeszkedik a Tisza folyó mentét övező zöld területhez.

2009-ben pályázati forrásból megújult a központi játszótér. Az új, uniós jogszabályoknak megfelelő játszóeszközök valamint bokrok, fák telepítésére került sor.

2010-ben az önkormányzat tulajdonában lévő közparkok területe 18 ha 106 m² volt, majd 2012-ben a Bata tér kialakításával 18 ha 1899 m² lett.

2011 óta településünk újra részt vesz a „Virágos Magyarországért” mozgalomban. Évente több ezer egynyári virágpalánta kiültetését a diákok, nyugdíjas klubok, önkéntesek, valamint a Városszépítő Egyesület közreműködésével végezzük. A közterületek virágosítása mellett az oktatási intézményeinkben is sor kerül a virágosításra. A gyermekek szüleik segítségével végzik az ágyások és virágládák beültetését, az iskolások az elültetett növényeket „örökbe fogadták” és folyamatosan gondozzák.

2011-ben hirdettük meg a „babafa” ültetési programot, melynek keretében önkormányzatunk a település újszülöttjei tiszteletére faültetésre hívja fel a szülőket. A program eredményességét jelzi, hogy több szülő kérésére, idősebb gyermekeik számára is élhettek ezzel a lehetőséggel. A „babafa” ültetéssel városunk zöldfelülete 148 db fával gazdagodott, tájhonos fajok ültetésével.

2012-től a Heineken Sörgyárak Nyrt. környezetvédelmi célú támogatásainak eredményeként a füves közterületek megújultak. A Szolnoki úton fákkal, évelő növényekkel beültetett ágyások alakultak ki a Martfői Városszépítő Egyesület védnökségével. A Rákóczi út bal oldalán rózsabokrokkal beültetett ágyásokat alakítottunk ki.

2012 óta minden évben csatlakozunk a Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Önkormányzat Parlagra-mentesítési Alap- jához, valamint pályázatokat nyújtunk be eszközvásárlásra. A megnyert támogatáshoz szükséges önerő az Önkormányzat Környezetvédelmi Alapjából kerül finanszírozásra.

Önkormányzatunk 11/2012. (IV.02.) rendeletével döntött a „Szép környezet év” cím alapításáról. Az önkormányzati elismerő cím annak az ingatlantulajdonosnak illetve - használónak adományozható, akinek ingatlana, családi háza, társasháza, lépcsőháza megjelenésében harmonikusan, esztétikusan illeszkedik a környezetbe, és az összkép vonatkozásában a legszebb képet nyújtja.

A „Szép környezet ... év” pályázatot minden év március 15-ig hirdeti meg az önkormányzat.

Az Önkormányzat Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottsága a beérkezett pályázatok és jelölések alapján helyszíni szemlét tartott, a rendelet melléklete szerinti pontozási szempontok alapján értékelést végzett, majd javaslatot tett a képviselő-testületnek a cím adományozására.

A nyertes pályázók írásban értesítést kapnak. A pályázat eredményét az önkormányzat honlapján és a helyi újságban évente október 1-jéig közzé kell tenni. A díjak ünnepélyes átadására október 21-én, a Földünkért Világnap alkalmával kerül sor.

2013-ban csatlakoztunk először és azóta is részt veszünk részt „A legszebb konyhakertek” –Magyarország legszebb konyhakertjei országos programban. A Karcag Város Önkormányzata által meghirdetett, országos konyhakert pályázat mintaprogram célja, hogy a konyhakertek, zártkertek visszakapják régi funkcióikat, tulajdonosaik megtermeljék a számukra szükséges zöldséget, gyümölcsöt.

Az Önkormányzat Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottsága mint zsűri, két alkalommal tekinti meg a kerteket, és a Martfű Magazin munkatársa segítségével képekkel is dokumentálják a kertbejárásokat, mely az országos díjazásra való nevezés egyik követelménye.

2013-ban és 2014-ben országos elismerésben részesültek a versenyen induló egyes kerttulajdonosaink.

2014 őszén a Martfűi Városszépítő Egyesület a MOL által kiírt „MOL Zöldövezet” pályázatra, pályázatot nyújtott be, az Önkormányzat tulajdonában lévő 1650 hrsz-ú, természetben Martfű, Móricz Zs. utca 1/b alatt lévő közparkban a meglévő játszótér és környezete, megközelítőleg 3000 m²-es területén közösségi tér kialakítására.

Önkormányzatunk vállalta, hogy amennyiben pályázatuk nyer, úgy a becsült 480.000 Ft bekerülési költség 20 %-os önerejének 50 %-át az önkormányzat Környezetvédelmi Alapjának terhére átvállalja, valamint a területet 10 évig fenntartja.

Ezzel a pályázattal megújult a Babits úti játszótér területe.

2015. július 2-ai ülésén döntött a Képviselő-testület a „Fogadj örökbe egy közterületet” program elindításáról. A programhoz csatlakozhatnak vállalkozások, szervezetek, magánszemélyek, akik munkájukkal, vagy adományukkal kívánnak hozzájárulni a város környezeti megjelenésének javításához.

2015-ben először vettünk részt a Váci Egyházmegye által meghirdetett konyhakerti kisprogramban, mely keretén belül vetőmagokat kapnak azok a családok, akik részt kívánnak venni a programban, ebben az esetben is történt kertbejárás az Önkormányzat Városfejlesztési, Környezetvédelmi és Turisztikai Albizottság közreműködésével.

2015-ben bokrok és fák ültetésével tettük komfortosabbá a Delikát8 „Főzzön játszótérrel!” program keretében 2008-ban megújult Hunyadi úti játszótér környezetét.

I. 8. Települési környezet és a közterületek tisztasága

A közterületek tisztántartását, hó-és síkosság mentesítését a városüzemeltetési csoport, valamint közcélú foglalkoztatás keretében alkalmazott dolgozók látják el.

A települési hulladékgyűjtés rendszerében bekövetkezett változások pozitív hatást eredményeztek a közterületek tisztaságát illetően. A településünkön nem jellemző a közterületen elhagyott hulladék.

I. 9. Települési hulladékgazdálkodás

Általános jogszabályok

2013. január 1-vel hatályba lépett a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény.

2013. szeptember 5-vel hatályba lépett a közszolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződésről szóló 317/2013. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

2014. szeptember 30-vel hatályba lépett az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet.

2015. január 1-vel hatályban lépett a hulladékkal kapcsolatos nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 309/2014. (XII. 11.) Korm. rendelet, a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet.

2015. augusztus 15-vel hatályba lépett a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Korm. rendelet.

A településünkön hulladékgyűjtési és szállítási közszolgáltatást végző Remondis Kft.

2012-ben szervezeti és működési változásokon esett át, így a közszolgáltatást 2012. szeptember 3-tól a Kun Hulladék Kft látta el. Az átalakulás a társaság által nyújtott szolgáltatást nem befolyásolta.

Martfű város közszolgáltatás keretében összegyűjtött vegyes települési hulladékát a Tiszazugi Regionális Hulladéklerakóján (Szelevény) ártalmatlanították.

A Kunszentmártoni Kistérség Többcélú Társulása 2012. november 9-én közbeszerzést írt ki a Tiszazugi Térségi Hulladékgazdálkodási Rendszerhez kapcsolódó létesítmények (ezen belül a szelevényi hulladéklerakó) és ezek eszközeinek üzemeltetésére, koncessziós szerződés keretében.

A közbeszerzési eljárás eredményeképpen a Társulás decemberben új közszolgáltatót választott ki, aki 2013. január 1-től kizárólagosan jogosult a közszolgáltatás ellátására a Társuláshoz tartozó 14 alábbi településen:

Cibakháza, Csépa, Cserkeszőlő, Kunszentmárton, Mesterszállás, Mezőhék, Nagyrév, Öcsöd, Szelevény, Tiszaföldvár, Tiszainoka, Tizsakürt, Tizsasas és Tizsaug.

Itt meg kell jegyeznünk, Martfű nem rendelkezett tulajdoni hányaddal a szelevényi lerakóban.

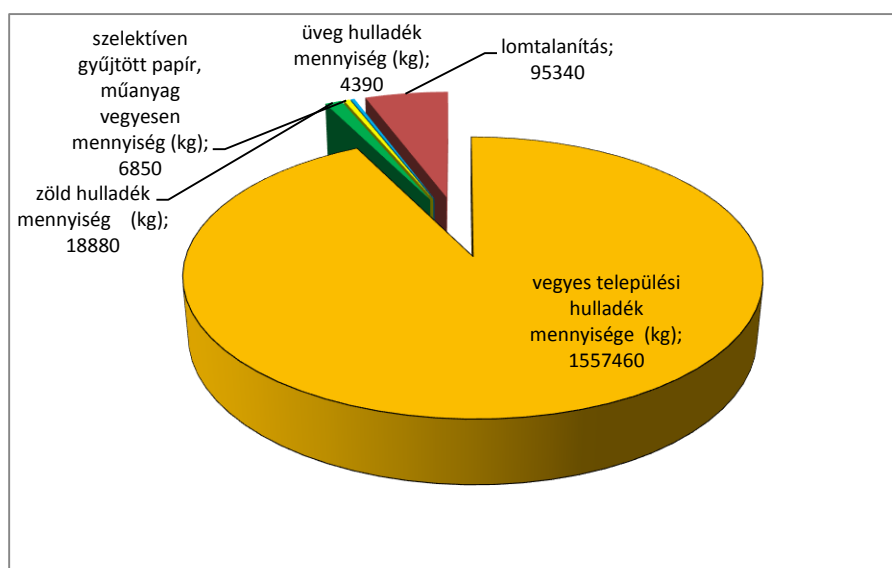
A Remondis Kft. 2013. január 23-ával – feltételekhez kötötten - felmondta a közszolgáltatási szerződést 6 hónapos felmondási idővel.

Önkormányzatunk 2013. június 27-i zárt ülésén döntött arról, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási tevékenységet a tulajdonában lévő Martfűi

Városfejlesztési és Ingatlankezelői Szolgáltató Önkormányzati Nonprofit Kft. tevékenységi körének bővítésével kívánja végezni. A közszolgáltatás végzéséhez szükséges engedélyek beszerzéséig 2013. augusztus 1-től 2014. április 18-ig a közszolgáltatást a REMONDIS Szolnok Zrt.-t látta el.

A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás átalakítására 2013-ban megindult folyamat végeredményeként Önkormányzatunk 2014. április 9-én Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Szerződést kötött a tulajdonában lévő, minden szükséges engedéllyel rendelkező Martfűi Városfejlesztés, Ingatlankezelői és Hulladékgazdálkodási Szolgáltató Nonprofit KFT-vel. A Kft hulladékgazdálkodási közszolgáltatói tevékenységét 2014. április 19. napján kezdte meg, és azóta is folyamatosan végzi, a hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény (továbbiakban Ht.) és annak végrehajtási rendeletei, legfőképp a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás végzésének feltételeiről szóló 385/2014. (XII. 31.) Kormányrendelet, valamint a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló Martfű Város Önkormányzata Képviselő-testületének 9/2014. (IV.9.) önkormányzati rendelete, alapján.

A Kft működésének első évben – közszolgáltatás - keretében elsősorban a vegyes települési hulladékokat valamint a hulladékgyűjtő-szigeteken keletkezett szelektív hulladékokat, továbbá a lomtalanítás során keletkezett hulladékokat gyűjtötte és szállította hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező ártalmatlanítóhoz/hasznosítóhoz. A zöld hulladék elszállítása kizárólag a Martfű Város parkjaiban keletkezett levágott fűre és ágakra terjed ki.

2014. évi
hulladék
mennyiségi
adatok

Forrás: Martfűi
Városfejlesztési

Nonprofit Kft

2015. évben a Ht. módosítása alapján a közszolgáltató az elkülönített hulladékgyűjtési rendszert úgy alakította ki, hogy a meglévő hulladékgyűjtő szigetek a gyűjtőedények számát növelte, valamint új gyűjtőszigeteket alakított ki, továbbá 2015. év április 14. napjától bevezette a családi házas övezetben a „házhoz menő” hulladékgyűjtést. A „házhoz menő” hulladékgyűjtésben elkülönítetten gyűjtik barna zsákban a zöld hulladékot, sárga zsákban a papír és műanyag hulladékot valamint fehér zsákban a fém csomagolási hulladékot. (engedély hiányában a fém csomagolási hulladék gyűjtése csak 2015. augusztus 6-tól működik)

Jelenleg a település kertés házas övezeteiben 18 db 1100 l-es üveg hulladék gyűjtésére szolgáló szelektív konténer, az város emeletes házas övezeteiben 21 db hulladékgyűjtő sziget üzemel. A gyűjtőszigetek összesen 88 db 1100 l-es gyűjtőedény található (33 db 1100 l-es műanyag gyűjtésére szolgáló szelektív gyűjtőedény, 22 db 1100 l-es papír gyűjtésére szolgáló szelektív gyűjtőedény, 22 db 1100 l-es üveg gyűjtésére szolgáló szelektív gyűjtőedény és 11 db 1100 l-es fém gyűjtésére szolgáló szelektív gyűjtőedény)

A vegyes települési hulladék ártalmatlanítása **2014. évben** a Hírös Hulladékgazdálkodási Kft által üzemeltett **Kecskeméti regionális hulladéklerakón** történt meg, míg **2015. évben** az NHSZ Kétpó Kft által üzemeltett **Kétpói regionális hulladéklerakón** valósul meg.

Martfű Város 2015. október 1-től csatlakozott a Kétpói Hulladékgazdálkodási Regionális Rendszerhez. A csatlakozással lehetővé vált, hogy a „házhoz menő” hulladékgyűjtés 2016. évben a zsákok helyett, 120 l-es sárga fedelű hulladékgyűjtő edényben valósuljon meg, amelyben a műanyag-, papír-, kompozit-, és fém csomagolási hulladékok gyűjthetők.

Települési szilárd hulladék/ a hulladékgyűjtés alakulása

A közszolgáltatók által összegyűjtött hulladék mennyiségének alakulása a településen:

(A táblázatban szereplő adatok a közszolgáltatók és a velük alvállalkozói kapcsolatban álló hulladékkezelő cégek adatszolgáltatásaiban szereplő adatokból származnak)

Hulladék azonosítója	2009	2010	2011	2012	2013	2014
papír EWC 200101	40	4380	4650	780	1 100	5 000
üveg EWC 200102	-	5570	-	-	-	4 390
műanyag EWC 200139	240	520	-	-	-	680
biológiailag lebomló EWC 200201	8 300	920	43 920	9 940	-	18 880
vegyes települési EWC 200301	268 620	377 440	1 693 860	2 173 880	324 704	1 670 830
lom EWC 200307	65 110	87 470	61 900	52 300	-	95 340
papír EWC 150101	3820	67020	66670	7110	3955	-
műanyag EWC 150102	81760	60750	43990	4780	16123	1240
fém EWC 150107	9770	7080	-	15580	-	-

Forrás: JNSZ megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Évente két alkalommal lomtalanításra kerül sor a városban.

A 2011. év és 2014 ősze közötti időszakban a lakosság számára megszervezett ingyenes elektronikai hulladékgyűjtés keretében 20 tonna hulladék begyűjtésére került sor.

2012 óta részt veszünk az országosan szervezett „Te szedd” akcióban. E kezdeményezés az elhagyott hulladék összeszedését, elhelyezését hivatott szolgálni.

2013-2014-ben részt vettünk a Föld Napján szervezett közút menti szemétgyűjtési akcióban.

2015-ben a Bunge Zrt. a Heninek Zrt. szervezésben került megtisztításra a Martú Rákócziújfalu közti közút menti terület, melyhez a Martfői Városszépítő Egyesület is csatlakozott. A Városi Nyugdíjas klub közreműködésével a Tisza part Martfői szakaszának egy része is megtisztult az elhagyott hulladéktól, a gyűjtéshez szükséges kesztyűket és zsákokat a Bunge Zrt. biztosította.

A Föld Órája mozgalomban 2012-től veszünk részt.

A települési szilárd hulladék csökkentésének lehetősége valósulhatott meg a KEOP- 6. 2. 0 / A / 09-2010-0039 pályázattal. A „Komposztálj Martfű” elnevezésű programban, a lakossági komposztálás megvalósításához, pályázati támogatásból komposztáló edényeket vásároltunk, melyeket a megállapodás megkötése után folyamatosan adtunk át a programban résztvevők részére.

A „Komposztálj Martfű” elnevezésű program 2011. december végén zárult. A pályázat sikeresnek bizonyult, hiszen a fenntartás öt évére vállalt 50 családból már a pályázat zárásakor 37 bevonása megtörtént.

Településünk külterületén a 090/1 hrsz-ú, önkormányzati tulajdonú ingatlanon helyezkedik el az 1970-től 2001 év végéig üzemelt települési hulladéklerakónk. A lerakott hulladék mennyisége kb 250.000 m³.

A Szelevényi és az egykori Hunyadfalva-Kőtelki hulladékgazdálkodási rendszerhez tartozó települések szilárdhulladék-lerakóinak térségi szintű rekultivációs programja" (KEOP-2.3.0/2F/-09-11-2011-0002) pályázattal, Öcsöd település gesztorságával lehetőségünk nyílt a bezárt települési hulladéklerakó területének rekultiválására.

A projekt célja, a rekultiváció elvégzése következtében a környezetszennyezés lehetőségek szerinti megszüntetése, mérséklése, a szükséges beavatkozások megtétele, valamint - a szennyeződés további terjedésének megakadályozása révén - a lerakók térségében jelentkező környezeti terhelés jelentős csökkentése, az érintett térség környezeti állapotának javítása.

A projekt a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség bruttó 2.413.989.133 Ft-os támogatásával, illetve az Európai Unió támogatásával, a Kohéziós Alap társfinanszírozásával valósult meg.

A hulladéklerakó rekultivációját a 641-6/2011 számú Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által kiadott rekultivációs engedélyben előírtak szerint a Duna Aszfalt Kft végezte el. A rekultiváció kivitelezése 2014. április 3-án kezdődött és 2014. május 15-én fejeződött be.

A végleges felső záróréteg rétegrendje:

- kiegyenlítő réteg: 30 cm vastagságban, felső rész 25 cm homok és homokos kavics, alsó része 5 cm előkezelt és átrostált hulladék és talaj.
- gázelvező réteg: Külön nem került kiépítésre! Ezt a funkciót a kiépítésre került kiegyenlítő réteg felső része látja el.
- szigetelő réteg: Kialakítása 30 cm vastag $k \leq 4 \cdot 10^{-9}$ m/s szivárgási tényezőjű agyagréteg biztosítja.
- szivárgó-és szűrőréteg: 40 cm vastag homokos kavics, ami $k \geq 5 \cdot 10^{-3}$ m/s szivárgási tényezőjű.
- fedő réteg: 50 cm összvastagságú, amelynek alsó 20 cm vegyes földtakarás, felső 30 cm humuszban gazdag földtakaró.
- vegetációs réteg: nem mélyre hatoló gyökérzetű kis tápanyagigényű növényzet (fűvesítés)

A lerakó körül 4 db talajvízfigyelő monitoring kút fúrására került sor a '90-es években. A kutak vízminőség vizsgálata 1996 óta folyamatos.

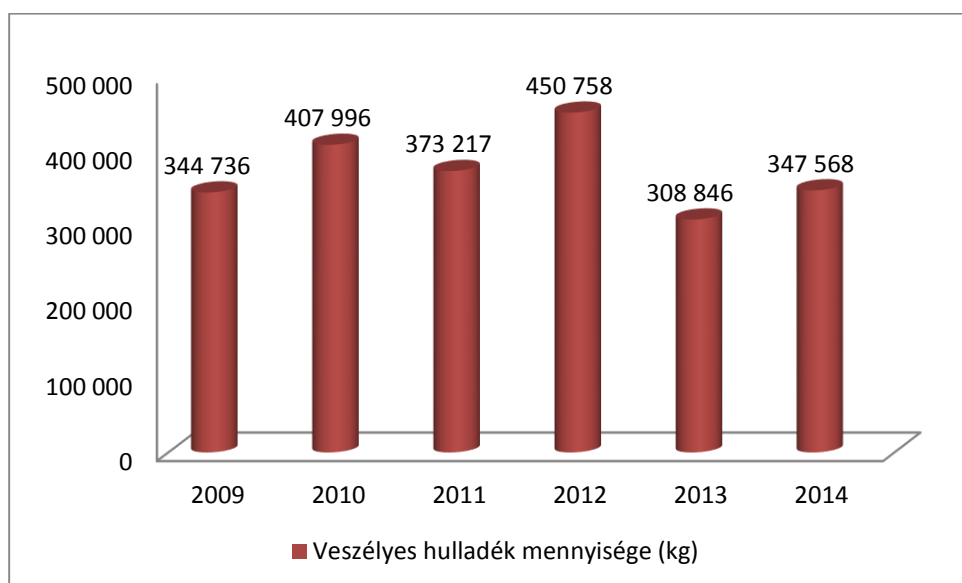
A rekultivált hulladéklerakó utógondozását minimum 5 évig végeznünk szükséges, amelyről minden évben összefoglaló zárójelentést kell készítenünk a 20/2006. (IV.5.) KvVM rendelet előírásai alapján.

Az ipari területek, intézmények, vállalkozások hulladékgazdálkodása

Éves bontásban a keletkezett összes veszélyes hulladék mennyisége (kg)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Veszélyes hulladék mennyisége (kg)	344 736	407 996	373 217	450 758	308 846	347 568

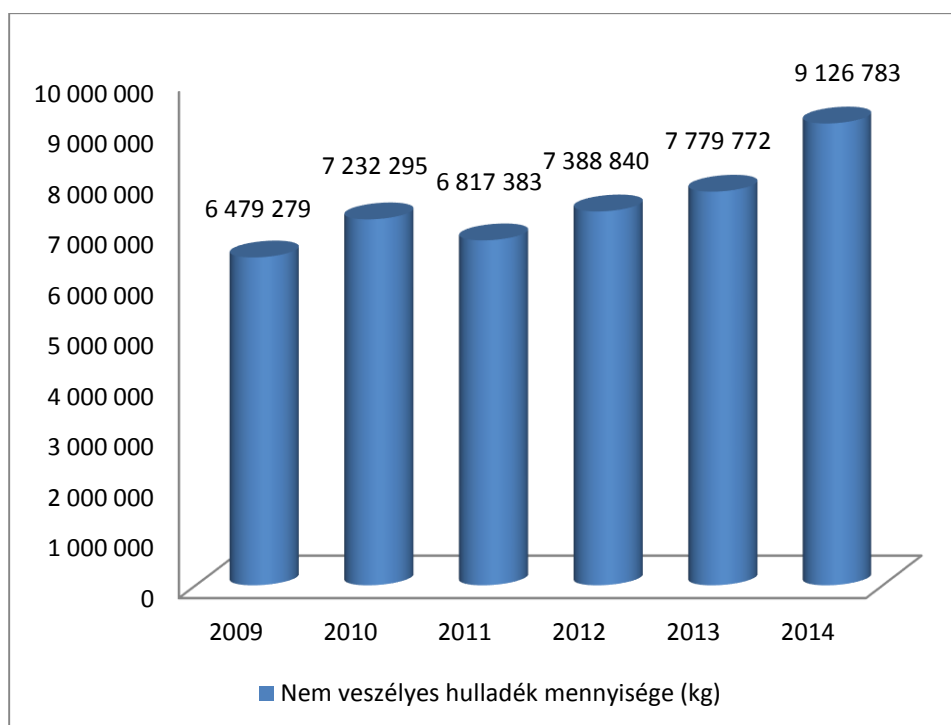
Forrás: JNSZ megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Éves bontásban a keletkezett összes nem veszélyes hulladék mennyisége (kg)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Nem veszélyes hulladék mennyisége (kg)	6 479 279	7 232 295	6 817 383	7 388 840	7 779 772	9 126 783

Forrás: JNSZ megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Martfű 10 legnagyobb hulladéktermelő cége veszélyes és nem veszélyes hulladék bontásban, hulladék mennyiségi adatokkal (kg)

	2009		2010		2011		2012		2013		2014	
	vh	nvh	vh	nvh	vh	nvh	vh	Nvh	vh	nvh	vh	nvh
1.	Bunge Zrt. (253367 kg)	Bunge Zrt. (4981878 kg)	Bunge Zrt. (307028 kg)	Bunge Zrt. (5530260 kg)	Bunge Zrt. (253773 kg)	Bunge Zrt. (4621335 kg)	Bunge Zrt. (321476 kg)	Bunge Zrt. (5885440 kg)	Bunge Zrt. (225009 kg)	Bunge Zrt. (6415333 kg)	Bunge Zrt. (247165 kg)	Bunge Zrt. (7866218 kg)
2.	LORENZ Shoe Group Kft (44627 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1236108 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (55048 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1351204 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (58413 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1742395 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (68967 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1177431 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (56132 kg)	Heineken Hungária Zrt. (794877 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (65775 kg)	Heineken Hungária Zrt. (842860 kg)
3.	Tisza Park Kft (17600 kg)	Termál-Medical Zrt (83158 kg)	Tisza Park Kft (30416 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft. (111431 kg)	Tisza Park Kft (31971 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (238397 kg)	Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt. (41976 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (93506 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (12874 kg)	Bácsvíz Zrt (196290 kg)	ENI Hungaria Zrt. (8550 kg)	Bácsvíz Zrt (151660 kg)
4.	LEGERO HUNGÁRIA Kft (16374 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (48690 kg)	Gaba-Frézer Kft (3018 kg)	Martfű Város Önkormányzatának Településszállító Szerv. (87470 kg)	ZÖLDCÉL Kft. (10200 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (84977 kg)	Tisza Park Kft (4570 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (68165 kg)	Agrohid Ipari Kft (3648 kg)	Martfű Város Önkormányzatának Városgondnoksága (159190 kg)	Tisza Park Kft (6771 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (81629 kg)
5.	RIGO Kft. (2561 kg)	Agrohid Ipari Kft (40150 kg)	RIGO Kft. (2168 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (61230 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (4469 kg)	Agrohid Ipari Kft (43100 kg)	Gaba-Frézer Kft (3606 kg)	Martfű Város Önkormányzatának Településszállító Szerv. (63880 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (3020 kg)	LORENZ Shoe Group Kft (93076 kg)	Agrohid Ipari Kft (6385 kg)	Lidl Magyarország Bt. (65820 kg)
6.	Gaba-Frézer Kft (1942 kg)	Tisza Joule Kft (26231 kg)	Tisza Mobil Kft (1458 kg)	Agrohid Ipari Kft (41850 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (3080 kg)	Termál-Medical Zrt (27656 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (3090 kg)	Tisza Joule Kft (30000 kg)	Tisza Park Kft (2258 kg)	Agrohid Ipari Kft (35160 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (3396 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (36220 kg)
7.	Heineken Hungária Zrt. (1150 kg)	Martfű Város Önkormányzatának Településszállító Szerv. (17804 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft. (1437 kg)	Termál-Medical Zrt (21992 kg)	Heineken Hungária Zrt. (2167 kg)	Tisza Joule Kft (25000 kg)	Lidl Magyarország Bt. (1070 kg)	Agrohid Ipari Kft (26170 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1204 kg)	LEGERO HUNGÁRIA Kft (30630 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (3127 kg)	Agrohid Ipari Kft (28800 kg)
8.	Lidl Magyarország Bt. (960 kg)	Opar Gyárto, Kereskedelmi És Szolgáltató Kft (12395 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1415 kg)	Tisza Park Kft (10789 kg)	Gaba-Frézer Kft (1581 kg)	Deszán Kft (11285 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1010 kg)	Deszán Kft (10445 kg)	NAKICER Kft. (903 kg)	Deszán Kft (12808 kg)	Heineken Hungária Zrt. (1525 kg)	Deszán Kft (16826 kg)
9.	NAKICER Kft. (900 kg)	Tisza Park Kft (10785 kg)	NAKICER Kft. (1140 kg)	Martfű Város Önkormányzatának Településszállító Szerv. (6550 kg)	Deszán Kft (1326 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (8702 kg)	NAKICER Kft. (800 kg)	Termál-Medical Zrt (8563 kg)	INDÓ Kft. (471 kg)	Indikátor Kft. (10420 kg)	Lidl Magyarország Bt. (970 kg)	Tisza Joule Kft (12000 kg)
10.	Martfű Város Önkormányzatának Településszállító Szerv. (871 kg)	RIGO Kft. (4650 kg)	Lidl Magyarország Bt. (1140 kg)	Lukács Cipőgyárto És Kereskedelmi Kft (2500 kg)	Lidl Magyarország Bt. (1000 kg)	Tisza Park Kft (4802 kg)	Deszán Kft (785 kg)	Spar Magyarország Kereskedelmi Kft. (7032 kg)	Jakab Béla (463 kg)	Termál-Medical Zrt (8244 kg)	Deszán Kft (691 kg)	Termál-Medical Zrt (11970 kg)

A Tisza Ipartelepen működő Tisza Park Kft. tevékenységi körébe tartozik más környezetvédelmi tevékenység mellett a veszélyes hulladékok begyűjtése, előkezelése.

Tevékenységüket az ország egész területére szóló engedély birtokában végzik.

Technikai –műszaki feltételek szempontjából

- 1000 m² –es alapterületű veszélyes hulladék gyűjtőhellyel
- hulladék előkezelő berendezéssel (fémgöngyöleg tömörítése)
- anyagmozgató, rakodó berendezésekkel rendelkeznek.

A veszélyes hulladékok gyűjtésére, szállítására alkalmas gyűjtő- tároló edényeket tudnak biztosítani partnereik számára, melyek használata csökkenti a környezetszennyezés kockázatát.

Az általuk kialakított gyűjtőhelyen a vállalkozások, az önkormányzat intézményei biztonságosan gyűjtik a veszélyes hulladékaikat.

I. 10. Energiagazdálkodás

A klímavédelmet és a fejlődést csak együtt érdemes megvalósítani, a klímavédelem és a környezeti fenntarthatóság két legfontosabb lehetősége jelenleg az energiahatékonyság és a helyben rendelkezésre álló megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú felhasználása. Közvetlen környezetünkben a természeti erőforrások hatékony felhasználása, a jól átgondolt, ésszerű fejlesztések eredményei a gazdasági eredmények mellett nagyfokú hozzájárulást jelentenek a környezet- és klímavédelemhez, a fosszilis energia felhasználásának és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével a klímaváltozás negatív következményeinek csökkentéséhez.

Martfű eddig is elkötelezett volt a fenntarthatóság eszméjéhez, ezt igazolják az utóbbi években megvalósult energetikai auditok, korszerűsítések, beruházások.

Az önkormányzat közvetlenül felelős az önkormányzati intézmények hatékony energiaellátásáért, a közvilágításért, a lakosság széles körét érintő energetikai fejlesztések koordinálásáért és szervezéséért, valamint a településfejlesztés energetikai vonatkozásának felügyeletéért. Ennek megfelelően az energetikai, energiahatékonysági beruházások tervezése, finanszírozása részbeni lebonyolítása is önkormányzati feladat.

Fontos feladat továbbá az energetikai infrastruktúra működőképességének fenntartása, mivel az esetlegesen bekövetkező zavarnak súlyos következménye lehet.

Martfű területe energetikai szempontból a hagyományos rendszerekkel jól ellátott.

A lakóházak, intézmények, egyéb létesítmények fűtésére a belterületen teljes egészében rendelkezésre áll a vezetékes földgáz. A villamos energia ellátás is mindenütt megoldott.

Az önkormányzat évente közbeszerzési eljárás keretein belül választja ki a villamos energia és a földgáz kereskedőt, akiktől az energiát vásárolja. Az így beszerzett energia ára évről-évre kedvezőbb, jóval alacsonyabb az egyetemes szolgáltatás árainál, ezzel is nagyban hozzájárulva az energiagazdálkodás hatékonyságának javításához.

Martfű Város Önkormányzata 2012-ben elkészíttette a Képviselő testület által is támogatott **„Martfű Fenntartható Energetikai Akciótervét”** (más néven SEAP: Sustainable Energy Action Plan), mely település szintű energetikai stratégia az energiahatékonyság növelése érdekében. A SEAP konkrétan tartalmazza az EU által 2020-ig elvárt 20%-os célok (20%-os arányú megújuló energiahasznosítás, 20%-os CO₂ kibocsátás csökkentés, 20%-os energia hatékonyság elérése) megvalósításához javasolt rövid- és hosszú távú település szintű intézkedéseket.

A SEAP birtokában Önkormányzatunk 2013 tavaszán csatlakozott a Polgármesterek Szövetségéhez (Covenant of Mayors), és a tatabányai központú Energia-hatékony Önkormányzatok Szövetségéhez is (EHÖSZ). A Polgármesterek Szövetségéhez való csatlakozás új Európai Unió támogatási konstrukciókhoz nyit meg lehetőségeket.

Településünknek esélye volt és van továbbra is különböző pályázatok beadásával vissza nem térítendő állami és európai uniós támogatásokhoz jutni. E pályázatok beadásával jelentős beruházások valósultak meg a közelmúltban.

- CÉDE pályázat keretében 2010-ben megvalósult a Kossuth úti Óvoda épületenergetikai felújítása: falszerkezet és lábazati szigetelés valamint nyílászárók cseréje történt. A beruházással 22,4 %-os hőenergia (földgáz) megtakarítás érhető el évente.(1. sz. táblázat)
- Szintén CÉDE pályázat keretében újult meg a Munkácsy úti Óvoda épülete is, az épületenergetikai felújítás mintegy 32,4%-os földgáz-felhasználás csökkenést jelent évente.(1. sz. táblázat).
- 2011 februárjában megvalósult a Művelődési Központban az épület fosszilis (földgáz)-alapú fűtéséről geotermikus alapfűtésre való áttérése, amely igen jelentős energia-hatékonytságot képvisel a gazdasági mutatók nagy mértékű javulása mellett a földgáz közel 90%-os kiváltásával és 100t CO₂ éves megtakarítással.(1. sz. táblázat).
- A 2011 és 2012-ben 7 épületünkön megvalósított fotovoltaikus rendszerek (KEOP-4.4.0/A/09 és KEOP-4.2.0/A/11) napelemei évente közel 90.000 kWh villamos energia termelése a gazdasági hatékonyság mellett lényeges környezetvédelmi hatást, ÜHG gáz kibocsátás csökkentést, is jelentenek (lásd 2. sz. táblázat) Az első pályázati konstrukcióban az Önkormányzat által vállalt önerő az összberuházás 40%-a volt 15 éves megtérülési mutatóval, míg a másodiknál már csak 15 %, és a kimutatások alapján 4,1 éves önerő megtérüléssel.

Az első napelemes beruházás eredményeként 2011-ben városunk elnyerte a „Napkorona Bajnok Település” címet. (2. sz. táblázat)

- Befejeződött 2014 év elején az egészségház alapterületének funkcionális bővítése, energetikai szempontokat is érintő felújítása, teljes körű akadálymentesítése, valamint a gyermekorvosi-, iskolaorvosi- és védőnői alapellátások beintegrálása az Egészségházba, az ellátás eszközrendszerének modernizálása új orvosi eszközök beszerzésével ÉAOP-4.1.2/A-12-2012-0005 konstrukció keretében. A beruházás eredményeképpen 50%-os hő-energia

(földgáz) megtakarításról beszélhetünk évente, amely arány, a 2012-es napelemek telepítésével elért 80%-os villamos-energia megtakarítás arányával együtt, már igen jelentősnek mondható. (1. sz. és 2 sz. táblázatok)

- 2014 év elején átadásra került a felújított Városi Sportcsarnok, amely a KEOP-5.5.0/A/12-2013-0404 pályázat keretén belül homlokzati és lábazati hőszigetelést, nyílászárók cseréjét, lapos tető hőszigetelését, kondenzációs kazán telepítését tartalmazta. Az épületenergetikai beruházás eredménye 40%-os hő-energia megtakarítás évente. A sportcsarnok és az iskola rész épületeinek fűtési szétválasztása is megtörtént, így összességében teljesítménycsökkentésre is sor kerülhetett, ami az energetikai hatékonyságot szintén javítja. (1. sz táblázat)
- A KEOP-5.5.0/A/12-2013-0398-as konstrukcióban 2014 év végén a Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium épületenergetikai felújítása is befejeződött. A beruházás nyílászáró cserét, homlokzati és lábazati hőszigetelést, lapos tető hőszigetelést, kondenzációs kazánok telepítését tartalmazott az épületegyüttesen. A fűtése korszerűsítés teljesítménycsökkentést is eredményezett, melynek anyagi vonzata az idei gázévtől lett érezhető. (1. sz táblázat)

A Képviselő – testület döntése értelmében, saját forrás felhasználásával az ebédlő tetőszigetelése is megtörtént.

- Kihasználva az újabb pályázati lehetőséget folytatódott a napelemes rendszerek további telepítése, a KEOP-4.10.0/N/13-2014-0323 pályázat keretében a Sportcsarnok és a József Attila Általános Iskola tetejére. A beruházás 2015 nyarán befejeződött, összesen 65 kW-nyi napelem került telepítésre. Az előrejelzett éves villamos energia megtakarítás: 79.000 kWh. (lásd 2. sz táblázat)

Összességében elmondható, hogy az Önkormányzat intézményeinél a fosszilis energia felhasználás jelentősen csökkent a felsorolt beruházások eredményeképpen. A földgáz energia felhasználás 58,4 %-al lett kevesebb, a villamos energia felhasználás pedig a napelemes rendszerek telepítése eredményeképpen 45,6%-al csökkent, mely maga után vonta a CO₂ kibocsátás 53 %-os csökkenését is.

A SEAP intézkedési javasolataival összhangban Martfű Város Önkormányzata 2013-ban lakossági pályázatot hirdetett a település közigazgatási területén levő lakingatlanok energetikai megtakarítást eredményező felújítására, ezzel is csökkentve a környezeti terhelést a kibocsátott ÜHG gázok mennyiségének csökkentésével.

A meghozott önkormányzati rendelet alapján kamatmentes, visszatérítendő támogatás vehető igénybe az ilyen jellegű beruházások bekerülési költségeinek ötven százalékáig. A pályázati kiírásra eddig 4 db. tartalmilag teljesen megfelelő pályázat érkezett és támogatást nyert.

2015-ben az Önkormányzat elkészíttetett egy, 22 intézményének épületére szóló, Épületenergetikai auditot a jelenlegi állapot rögzítésével és a fejlesztési feladatok meghatározása érdekében.

2015-ben még készült két megvalósíthatósági tanulmány, amelyek elengedhetetlenek a jövőbeni fejlesztési tervek megvalósítása céljából, akár önerőből, akár pályázatok kiírása esetén a beruházások alapját képezhetik :

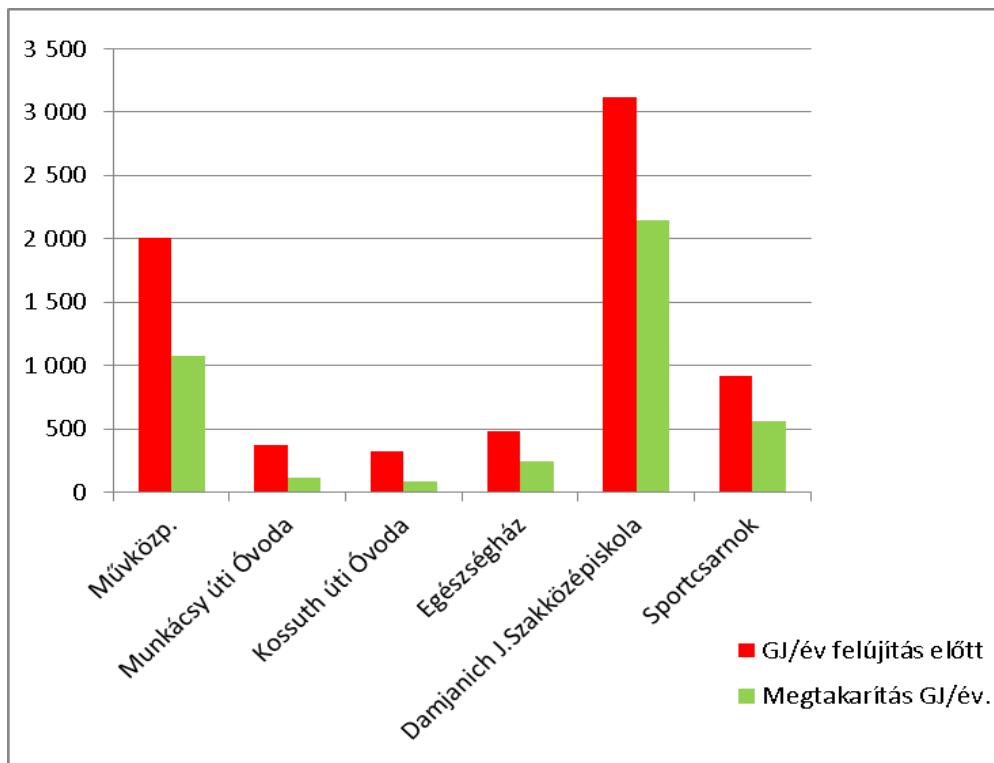
- naperőmű létesítése a rekultivált hulladéklerakó területén
- geotermikus távhőszolgáltatás kiépítése a város közintézményeiben újonnan fűt és visszasajtoló kútpár létesítésével

Az energiahatékonyság javítására irányuló projektek előnye, hogy jelentős állami és Uniós támogatások nyerhetők az energetikai beruházásokhoz, akár 100%-os vagy kisebb támogatási intenzitással, mely esetben az önerő összege vagy a további energetikai hatékonyság növelését célzó beruházások akár az eddigi pályázati beruházásokon elért energia megtakarításból is finanszírozható.

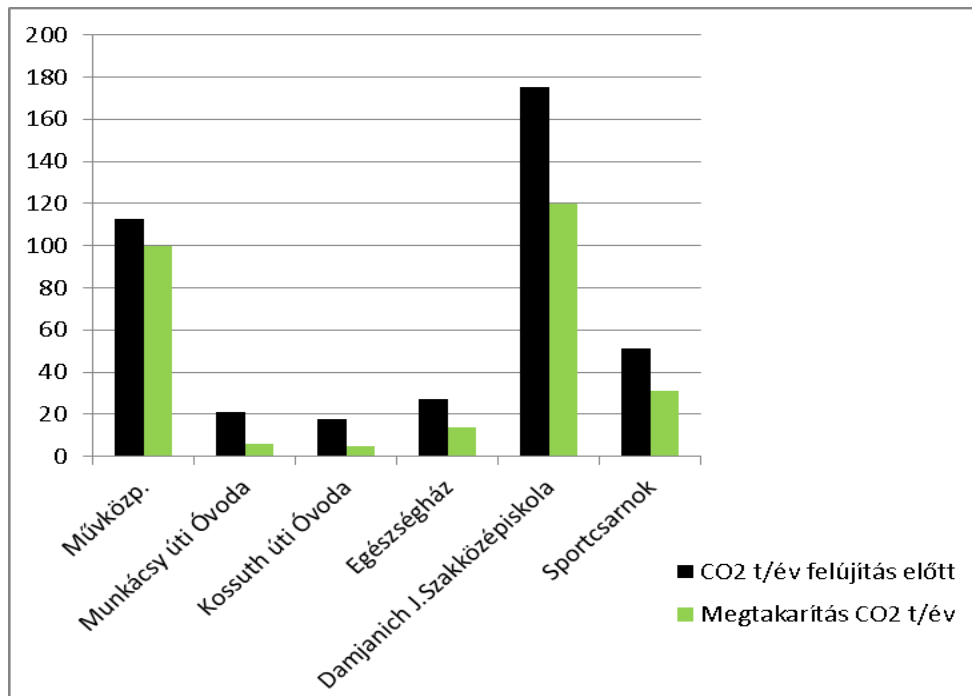
Minél nagyobb szerepet kapnak a megújuló energiaforrások a település energiamixében, annál kevesebb szennyező anyag kerül a levegőbe, annál tisztább, élhetőbb lesz településünk.

Földgáz, hőenergia	Beavatkozás oka (Szerződések módosítása, teljesítmény-csökkentés túlméretezettség ill. az épület kihasználtságának csökkenése miatt)	eredeti teljesít mény	csökken tett teljesít mény	Átlagos éves megtakarít ás 2011 - tól GJ/év	Földgáz felhasználás csökkenése a felújítás előtti felhasználás %-ában	CO2 éves megtakarítá s mennyisége t/év
		m³/h				
Intézmény						
Művelődési Központ és Könyvtár 2010.02. hó	termálvízzel történő alapfűtésre történő áttérés a Tisza Joule Kft. beruházásában			1 791	89,02%	100
Művelődési Központ és Könyvtár 2011.05.01-től	teljesítmény csökkentés termálvízzel történő alapfűtésre történő áttérés miatt	65	25			
Óvoda Munkácsy úti 2010.12.01-től	épületenerg. felújítás (falszerkezet és lábazat szigetelés nyílászáró csere)			109	29,27%	6
Óvoda Kossuth úti 2010.12.01-től	épületenerg. felújítás (falszerkezet és lábazat szigetelés nyílászáró csere)			82	25,89%	5
Bérlők háza II. 2013.08.01-től	teljesítmény csökkentés túlméretezettség miatt	32	16			
Egészségház 2013.12.01-től	épületenerg. felújítás (falszerkezet és lábazat szigetelés nyílászáró csere), bővítés (gyermekorvosi rendelővel) kondenzációs kazán beépítése			244	50,62%	14
Egészségház 2014.03.01-től	kazáncsere miatt telj csökkentés = egyetemes szolgáltatásra jogosulttá válás	29	10			
Polgármesteri Hivatal 2014.06.01-től	teljesítmény csökkentés túlméretezettség miatt	65	40			
Damjanich J. Szakközépiskola 2014.10.-tól	épületenerg. felújítás (falszerkezet, tető- és lábazat- szigetelés, nyílászáró csere)			2 146	68,80%	120
Damjanich J. Szakközépiskola 2014.10.-tól	telj.csökkentés kondenzációs kazán beépítése miatt	69	40			
Sportcsarnok 2014.07.01-től	épületenerg. felújítás (falszerkezet, tető- és lábazat- szigetelés, nyílászáró csere)			555	60,75%	31
Mártírok úti iskola épülete 2014.08.01-től	a sportcsarnok épületenergetikai felújítása, részleges kazáncsere és az iskolaépület kihasználatlansága miatti teljesítmény csökkentés	41	16			
Sportcsarnok 2014.07.01-től			16			
Összesen:				4 927		276

1. sz. ábra Hőenergia megtakarítás (GJ/év)

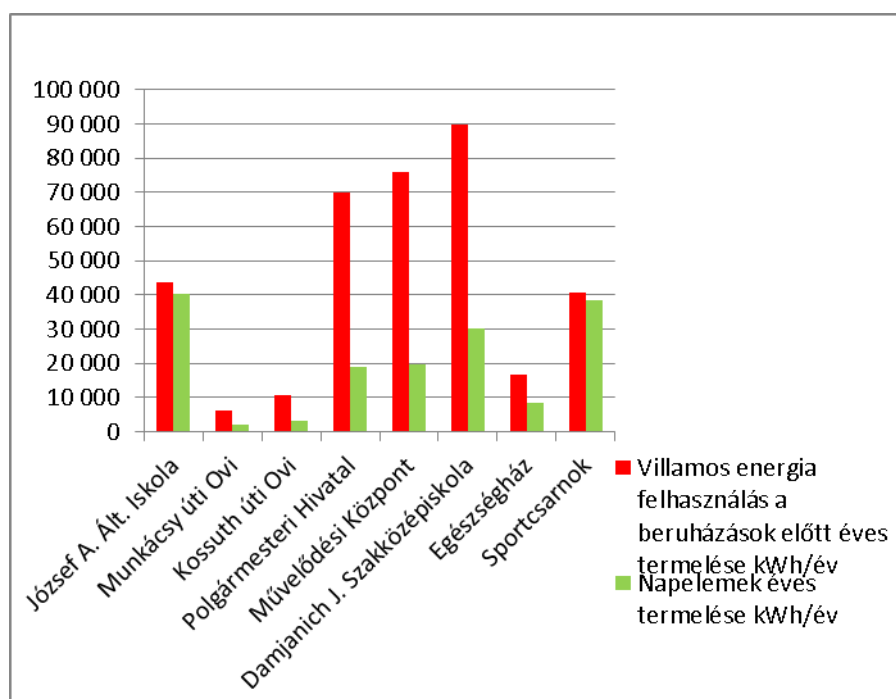

2. sz. ábra A CO₂ kibocsátás éves csökkenése (t/év)

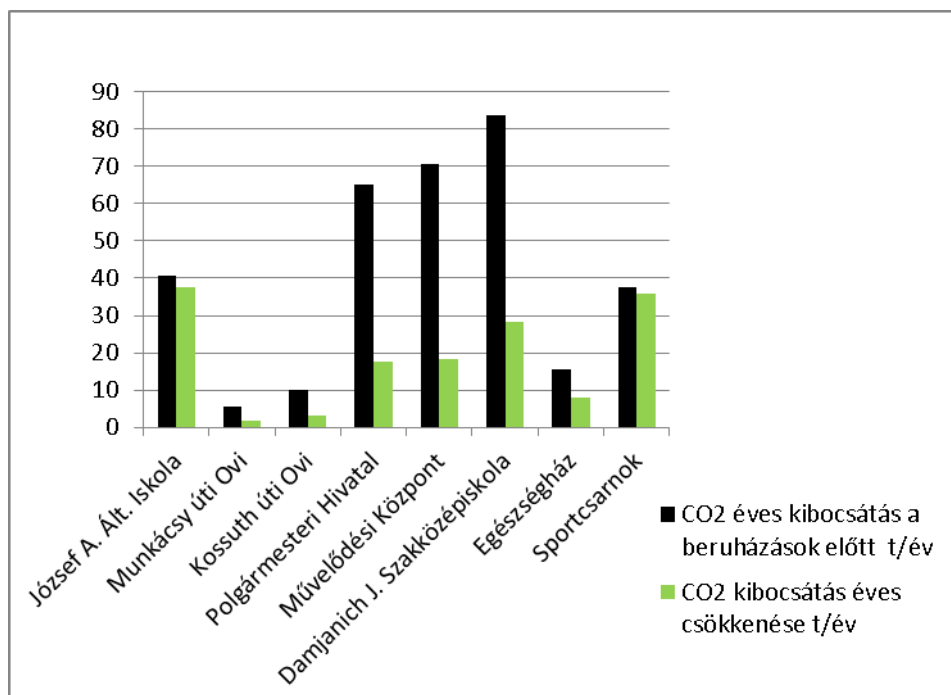

Villamos energia	Beavatkozás módja	Beépített napelemek névleges teljesítménye kW	HMKE-k átlagos éves termelése kWh/év	Vételezés csökkenése a beruházás előtti felhasználás %-ában	CO2 kibocsátás éves megtakarítás mennyisége t/év
Intézmény					
József A. ált. iskola 2011.04-től és 2015.08.01-től	A villamosenergia-felhasználás folyamatának optimalizálása: <i>napelemes háztartási méretű kiserőmű</i> (HMKE) létesítésével, a helyileg megtermelt villamos energia közvetlen, saját célú felhasználásával a közcélú hálózathoz vételezett villamos energia mennyiségének csökkentése	35,3	40 517	92,31%	37,68
Óvoda Kossuth u. 22. 2011.04-től		2,2	2 045	33,55%	1,90
Óvoda Munkácsy 79. 2011.04-től		3,2	3 410	31,44%	3,17
Polgármesteri Hivatal 2011.04-től		15,9	18 804	26,86%	17,49
Városi Művelőd.Közp. 2011.04-től		15,9	19 632	25,83%	18,26
Damjanich J. Középisk. 2012.04.-től		34,2	30 260	33,68%	28,14
Egészségház 2012.04-től		10,32	8 463	50,67%	7,87
Sportcsarnok 2015.08.01-től		35	38 500	94,82%	35,81
Összesen:		152	123 131		115

3. sz. ábra Villamos energia megtakarítás (kWh/év)

4. sz. ábra CO₂ kibocsátás éves csökkenése (t/év)

I. 11. Közlekedés

Településünkön az országos közutak tekintetében felújítás nem történt, annak ellenére, hogy önkormányzatunk 2010-ben kezdeményezte - önerő vállalás mellett - a Rákóczi út belterületi szakaszának burkolat felújítását.

Vízi közlekedés szempontjából előrelépést jelent, hogy néhány éve újra üzemel a komp.

TEUT pályázati forrásból új burkolatot kapott a Kossuth és a Mártírok út 2009-ben.

2010-ben készült el az Ifjúság út burkolatának felújítása, valamint 29 db parkoló megépítése.

A KÖZOP-3. 2. 0/B-08 számú pályázatunkkal talán az eddigi legrégebben óhajtott tervünk valósult meg 2011-ben, a Szolnok – Martfű összekötő kerékpárút két hiányzó szakaszának megépítése. /Rákóczifalva és Rákócziújfalu közötti szakasz valamint a Martfű külterületi szakasz./

A kerékpárút megépítésével a biztonságos és környezetkímélő közlekedés valósult meg a települések között, valamint lehetőséget nyújt a kerékpáros turizmus kialakulásához.

A kerékpáros közlekedés fejlesztése céljából elkészült a Kengyel-Martfű kerékpárút engedélyes terve, melynek megépítése mindeddig nem valósult meg. A Cibakháza-Tiszaöldvár- Martfű kerékpárút létesítésére tanulmányterv készült.

2015-ben a lakosság kérésére kerékpár tárolók kialakítására került sor az Óvárosban-Mandula-Rákóczi út kereszteződése-, a Művelődési Központ előtt és a Tisza lpartelep 2-es portai bejáratánál.

A belterületi úthálózat minőségének javítása szempontjából kiemelkedően fontos, hogy az ÉAOP -3.1.2/A-09-2009-0021 számon településünk egyik legforgalmasabb útjának a Munkácsy út burkolat felújítására beadott pályázatunk támogatási forrásból megújult 2010-ben. A burkolat felújítás mellett jelentős eredmény, hogy a családi házas övezetben a burkolat mellett süllyesztett szegély is megépítésére került, mely a burkolat állagmegóvásában jelentős segítséget nyújt.

Önkormányzati saját forrás felhasználásával valósult meg 2013-ban a Gesztenye sor Ifjúság út és Strand út közötti szakaszának kiépítése, valamint a Tisza Cipő parkban lévő sétány felújítása, majd 2014-ben a Kérészt utcai járda térkővel való burkolása.

További saját forrás felhasználásával 2014-ben a Május 1. úton 16 db parkoló megépítésével segítettük elő a Bata lakótelep parkolási gondjainak enyhítését.

A helyi autóbusz megállóiban fedett buszvárók kerültek kialakításra, megújultak a helyközi autóbuszvárók közül a sportpályai autóbuszöblök, várók, valamint a piac téri autóbuszöblök és a várók.

A település személygépkocsi állományának alakulása – melyet az alábbi táblázat szemléltet - valamint az életviteli szokások változása következtében településünkön a parkolási helyzet megoldása a Bata lakótelepen, az általános iskola környezetében, valamint a Szolnoki útnak az Ifjúság út- Május 1. út közötti szakaszán vált elsődleges fontosságúvá.

év	2009	2010	2011	2012	2013
db	1692	1681	1680	1691	1737

forrás: KSH

2013. óta minden évben csatlakozott Önkormányzatunk az Európai Mobilitási Hét programsorozathoz. Európa legnagyobb közlekedési- környezetvédelmi kampányának célja az, hogy az önkormányzatokat fenntartható közlekedési intézkedések bevezetésére ösztönözze, és polgáraik a gépkocsik használata helyett más közlekedési módokat, a kerékpározást, a gyaloglást vagy a közösségi közlekedési eszközöket részesítsék előnyben.

Az autómentes nap programjai előkészítésében, lebonyolításában segítette az önkormányzat munkáját minden helyi oktatási-nevelési intézmény, a helyi rendőrség, valamint a Jászkun Volán Zrt.

I. 12. Belvíz és csapadékvíz elvezetés

Magas tiszai vízállás esetén a város belterületén és külterületén több helyen számolni kell a belvizek megjelenésével. A belvízzel veszélyeztetett területek zömmel mezőgazdasági földek, a várostól nyugati irányban lévő árvízvédelmi töltés mellett.

A város belvizének és csapadékvizének befogadására szolgáló „Zsófia halmi” csatorna szintén itt, ezeken a szántóterületeken halad, Tiszaföldvár, Cibakháza irányába. Amint már az előzőekben, a csapadékvíz elvezetés tárgykörében említettük, a befogadó csatorna keresztmetszete és medrének állapota, sok helyen nem megfelelő. Egy csapadékos időben érkező magas tiszai vízállás, és az ezek következtében kialakuló belvíz elvezetése, nehéz feladatot ad a védekezésben résztvevőknek.

Belterületen belvíz, a város „gazdasági” városrésze melletti rekultivált téglagyári agyaggödörben jelentkezhet. Az agyaggödör két részből áll, melyet a Téglagyári út oszt ketté. A keleti oldalán az útnak, a martfői termálfürdőhöz kapcsolódó kemping található. A kemping területén, az agyaggödör mély fekvésű részén, egy mesterséges tavat alakított ki a tulajdonos. Itt a Tisza magas vízállása, a tó vízszintjének emelkedésében mutatkozik meg, de jelentősebb problémát nem okozott még ezen a területen a belvíz. Ezekről a területekről szivattyúzással közvetlenül vissza lehet emelni a belvizet a folyóba.

Az elmúlt években a csapadékvíz biztonságos elvezetése céljából a Mártírok úton a nyílt belvíz csatorna tisztítása, az Ady, Jókai, Kossuth, Rákóczi, Szolnoki, Krúdy, valamint Tóth Á. utak területén, mintegy 1600 m hosszban, a szikkasztók és elvezetők tisztítása. Ezzel egy időben új csapadékvíz elvezető árok kialakítására is sor került a kis Hunyadi út mögötti területen, a József Attila út - Hunyadi út kereszteződésében, a Galagonya út, Móricz Zsigmond út, Tóth Árpád út, Szolnoki út és Pipacs út területén. Megépítésre került a Szolnoki és a Mártírok út kereszteződésében az átemelő.

Az egyre gyakrabban előforduló szélsőséges időjárási események településünkön is jelentős feladatokat állítanak az önkormányzat elé. 2014. szeptemberében - 2005 augusztusához hasonlóan - a hirtelen érkező nagy mennyiségű eső elvezetése adott feladatot a város különböző pontjain. A nagymennyiségű csapadék főként az óvárosi településrészen, továbbá a Május 1 út, Szolnoki út kereszteződése, a Május 1 úti garázssor, a Virág út és Borostyán út kereszteződése, a Damjanich út végén okozott gondot.

A nagymennyiségű csapadékvizet a Hunyadi úti nagy belvíz- elvezető árok a Zsófia-halmi csatornához hasonlóan nem tudta levezetni. A csapadékvíz elvezetését tovább

nehezítette, hogy a kertes lakóingatlanoknál az esőcsatornát több helyen bekötötték a szennyvízcsatorna hálózatba.

A kialakult helyzetben sem a belvíz elvezető, sem a szennyvíz elvezető rendszer nem működött hatékonyan, melynek következtében az utcák víz alá kerültek, havária helyzet alakult ki. A víz alá került utcák mentesítése céljából önkormányzatunk a szivattyúzás mellett a Zsófia- halmi csatorna egy jelentős szakaszának kotrását is elvégezte. A költségek közel 70 %-a vis maior keretből, pályázat útján megtérült.

A hirtelen nagy mennyiségben lezúduló csapadékvíz biztonságos elvezetése céljából az óvárosi településrész teljes területére elkészült egy állapotfelmérő dokumentáció. Az anyag tartalmazza a jelenlegi állapotot helyszíni felmérés alapján dokumentálva, illetve tartalmazza azokat a javaslatokat, melyeket a hatékonyság javítása érdekében kell elvégezni.

Ezeket a feladatokat, a felmérési terv készítőjének javaslata alapján ütemezte az önkormányzat, így kialakult egy többlépcsős felújítási munkafolyamat. A 2015-ös évben, az első és legfontosabb munka megvalósítása kezdődött meg. Az ütemezésben első helyen szerepel, a Hunyadi úti nagy befogadó szintezése, átereszek szintbe emelése, vagy süllyesztése, majd pedig a befogadó árok beton elemekkel történő burkolása.

A munkák költsége meghaladja az 5. 000. 000.- Ft-ot, amelyet az önkormányzat saját forrásból biztosít.

I. 13. Épített környezet

Az épített környezet nagyban befolyásolja a településképet, a település arculatát.

Egy-egy település szerkezetét az ott lakók hagyományai, szokásai, tájalakító tevékenységei, kulturális, történelmi és gazdasági környezet határozzák meg. Egy település szerkezetének alakulása sohasem fejeződik be, azonban nem történhet spontán módon.

Az épített környezetnek, a jövőbeli fejlesztési céloknak, a település arculatának és a város infrastruktúrájának környezetre gyakorolt hatásainak kezelése komplex feladat.

A város arculatát döntően befolyásolja az ipar, illetve az ezzel járó infrastruktúra. Ebből adódóan a környezeti hatások is másként jelentkeznek, mint akár a szomszédos, inkább mezőgazdasági jellegű településeken.

Az adottságokhoz illeszkedő Integrált Városfejlesztési Stratégia (IVS) elkészítését, 2012-ben határozta el az önkormányzat képviselő-testülete. Egy olyan dokumentum elkészítése, mint az IVS, nagy lépés egy település életében. Ha a tudatos település és környezetformálás az elsődleges cél, akkor szükség van az ilyen 8-10 év távlatában előre mutató tervekre.

Az IVS által meghatározott irányok mentén folynak azok a tervezési folyamatok, melyek a benyújtásra kerülő pályázatok elengedhetetlen részét képezik.

A város épített környezetének alakítása szempontjából kiemelendő dokumentum, a rendezési terv, és helyi építési szabályzat. A többször módosított 7/2006. (IV. 27.) számú önkormányzati rendelet tartalmazza azokat a szabályokat, melyeket a városban történő terület felhasználás, épület építés esetén be kell tartani. Az érvényben lévő rendelet elfogadása óta többször is jelentkezett olyan megoldandó kérdés, melyet a szabályzat nem kezelt, vagy nem kellő mértékben kezelt, illetve nem tartalmazott.

Jelentős módosítása volt a rendeletnek 2008-ban, amikor magánszemély kezdeményezésére egy külterületi földrészlet belterületbe vonását hagyta jóvá a képviselő testület. Az óvárost dél felől határoló, több mint 9 ha nagyságú fölterületen, lakóépületek építésére alkalmas telkek kialakítására került sor. A város 88 db építési telekkel gazdagodott. A beépíthetőségük a közművesítés függvénye, melyhez forrás bevonására van szükség.

A szabályzat szintén egy korábbi hibáját javította ki a 2012-ben jóváhagyott módosítás, mely a legjelentősebb ipari tevékenységet folytató cég telephelyét is magába foglaló övezetben, a megengedett legnagyobb építmény magasságot korrigálta.

Az épített és természeti értékek helyi védelméről szóló 36/2012. (XI. 30.) számú önkormányzati rendeletében, a város történetének szempontjából jelentős Bata lakótelep épületeit, azok megjelenését, homlokzatát védetté nyilvánította a képviselő-testület. Ugyan ebben a rendeletben, a település táji környezete szempontjából, védelem alá helyezte a Gesztenye sor két oldalán található gesztenyefasort.

Ezzel a döntéssel, a városképet meghatározó településrész védelme jelentős mértékben nőtt, a korábbi nemkívánatos folyamatokat megállítva és a továbbiakban megelőzve azokat

Az önkormányzat képviselő testülete, 2015-ben, a 90/2015 (IV. 30.) számú határozatában, új rendezési terv és helyi építési szabályzat készítéséről döntött. Az új rendelet előkészítő munkái folynak. A város közigazgatási területén több ponton is átdolgozásra kerülnek a terület felhasználási egységek. A rendelet tervezet, az IVS – ben meghatározott fejlesztési irányokat figyelembe véve, azzal összhangban készül. A város épített környezetének jövője nagyban függ a hazai és az Európai Unió pályázatoktól. A közművesítés nélküli ipari park, az IVS – ben többek között célként megjelölt szociális város rehabilitáció, a szintén ebben az anyagban körülhatárolt szegregációk felzárkóztatása, felszámolása, csak ezeknek a forrásoknak a bevonásával lehetséges.

Az önkormányzat energia megtakarítás elérését célzó beruházások finanszírozását segítő intézkedései közé sorolható, a 11/2013. (III. 29.) önkormányzati rendelete. Ebben lehetőséget biztosítanak kamatmentes támogatás igénybevételére magánszemélyeknek, társasházaknak pályázat útján.

A rendelet hatályba lépését követően, a 2013-as évben két pályázó nyújtott be támogatási igényt, melyből egy projekt megvalósult. A következő 2014-es évben két pályázat érkezett, de a döntést megelőzően elálltak a támogatás igénybevételétől.

Mivel a rendelet célkitűzései egyre jobban a köztudatba kerültek, így 2015-ben négy sikeres pályázatot véleményezhetett a képviselő-testület, melyek mindegyike támogatásban részesült.

A pályázati célok egy kivételével homlokzati és födém hőszigetelésre, nyílászáró cserére vonatkoztak. Egy pályázat esetében napelemes rendszer telepítése volt a pályázati cél.

A leszakadó területeken a fejlesztésre fogékony lakosok száma nagyon lecsökkent. A szegregáció jeleit mutató területekről, nem érkezett igény az e fajta támogatás igénybevételére. Az itt lakók életében, az energiatakarékosság és ezzel együtt a környezetvédelem háttérbe szorul. A helyzet javítása mindenképpen fontos szempont, erre kínál lehetőséget a szociális város rehabilitáció pályázati anyaga. A

város rehabilitáció megvalósulása esetén, az itt élők lehetőséget kapnának az életkörülményük javítására. Természetesen ez nem jelenti az automatikus szemléletváltást, de hozzájárulhat ahhoz, hogy a korábban teljes közönnyel kezelt programok értelmet nyerjenek a szemükben. A saját pozitív tapasztalatuk alapján nőhet az érdeklődés, az újdonságok iránt. Ezek az intézkedések sem jelentenek egyik napról a másikra történő felzárkózást az érintettek számára, viszont a kirekesztettség, mellőzöttség érzése tompítható lenne. A jobb életkörülmények, illetve a környezetünkre való odafigyelés között, bizonyítható az összefüggés.

Az önkormányzat kiemelten kezeli, a tulajdonában, illetve kezelésében lévő épületek műszaki állapotát. Az elmúlt 10 év során gyakorlatilag minden intézményi épületen történtek korszerűsítési, és energia megtakarítást célzó beruházások. Intézményi szinten az általános iskola homlokzatszigetelése és nyílászáróinak cseréje volt az úttörő beruházás 2004-ben. Azóta a Játékvár Óvoda és Bölcsőde épületei, a Damjanich János Szakképző Iskola épülete, a Zentay Márton Egészségház épülete, a városi tornacsarnok épülete kapott hőtechnikailag megfelelő vastagságú homlokzati szigetelést és tetőszigetelést. A szigetelés mellett, a fűtési berendezések korszerűsítésére is sor került, illetve az elektromos áram fogyasztását csökkentő napelemes rendszerek kiépítésére. Nem intézményi épület a 2012-ben vásárolt, Tisza Ipartelepen lévő Opár csarnok, a piac területe, a Szolnoki út 123. szám alatti volt vendéglátóhely épülete. Az Opár csarnok szintén felújításon esett át. Elkészült az épület homlokzati hőszigetelése és tetőszigetelése, csarnokban új aljzatbeton készült. Ezzel ez az ipari létesítmény gazdaságosabban fenntartható akár saját használat esetén, akár bérlő esetében.

Intézményi épületeink közül, a művelődési központ akadálymentesítése rámpa építésével és lépcsőn járó felvonó berendezéssel valósult meg. Az egészségügyi központ felújítása során, személyfelvonó építésével oldódott meg az akadálymentesítés.

I. 14. Zaj- és rezgés

2008. január 1-vel lépett életbe a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 9.) Korm. rendelet.

A rendelet életbe lépéséig szolgáltatást ellátó tevékenységek esetében a polgármester vagy a jegyző volt illetékes eljárni. Az új rendelet a hatáskört a kistérségi jegyző hatáskörébe helyezte.

A rendelet módosítása következtében 2013. január 1-vel újra elsőfokú hatósági jogkört kapott a települési önkormányzat jegyzője, az alábbi esetekben:

- épületek építése
- egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység

továbbá

- a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt zajvédelmi követelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben; valamint
- a védendő épületek védendő helyiségeinek belső terére előírt rezgéskövetelmények teljesítésére vonatkozó ügyekben

Településünk nem kötelezett külön jogszabály alapján stratégiai zajtérkép készítésére.

A településen működő ipari üzemek, vállalkozások rendelkeznek zajkibocsátási határértékkel.

Zaj-, illetve rezgésvédelmi bírság kiszabására tudomásunk szerint nem került sor a településen.

I. 15. Környezetbiztonság

A természeti és környezeti katasztrófák egyre növekvő száma, valamint a lakosság biztonságának és biztonságérzetének növelése szükségessé tette új katasztrófavédelmi törvény kidolgozását.

Az Országgyűlés által elfogadott, a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény továbbiakban: Kat.tv) 2012. január 1-vel lépett hatályba.

A törvény a települések tekintetében bevezette a közbiztonsági referens fogalmát.

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtására kiadott 234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet IX. fejezete tartalmazza a közbiztonsági referensekre vonatkozó szabályokat.

A Korm. rendelet előírásainak megfelelően a polgármester által kijelölt közbiztonsági referens és helyettese 2012-ben elvégezte a Jász- Nagykun- Szolnok Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság által szervezett tanfolyamot, majd eredményes vizsgát tettek.

A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet 2013. január 1-től Martfű települést az I. katasztrófavédelmi (legmagasabb) osztályba sorolta.

A települések ár- és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII.9.) KvVM-BM együttes rendelet Martfű települést a közepesen veszélyeztetett „B” kategóriába sorolta. Ez a besorolás olyan településre vonatkozik, amely nyílt, vagy mentesített ártéren fekszik és amelyet nem az előírásoknak megfelelő biztonságban kiépített védmű véd.

A települést veszélyeztető hatások:

- elemi csapások, természeti eredetű veszélyek
 - o árvíz,
 - o belvíz
 - o rendkívüli időjárás
- ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek
 - o felső küszöb értékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem
 - o alsó küszöb értékű veszélyes anyagokkal foglalkozó üzem
 - o alsó küszöb érték alatti üzem
- más létesítmény (ipari, mezőgazdasági) általi veszélyeztető hatás, veszélyes anyag szabadba kerülésének kockázata
- veszélyes áruk szállítása
- jelentős forgalom

2013-ban a jogszabályoknak megfelelően elkészült az új veszély-elhárítási terv és annak mellékletei, a

- megalakítási terv
- mozgósítási terv
- vízkár elhárítási terv
- járványokra vonatkozó kiegészítő terv
- hőségriadó terv
- rendkívüli hó helyzetre vonatkozó terv
- kitelepítési – befogadási terv
- nukleáris baleset elhárítási terv,

valamint 2014-ben elkészültek az intézményi befogadási tervek (József Attila Általános Iskola, Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium).

2013-2014-ben sor került a 179 fős települési polgári védelmi szervezetbe beosztottak felülvizsgálatára. A törvényi előírásoknak megfelelően készültek el a felmentő és kijelölő határozatok. 2014. decemberében sor került a megújult szervezet tagjainak felkészítésére.

2015-ben megalakult az önkéntes mentőcsoport, felkészítésük is megtörtént.

A Kat.tv. hatályba lépését követően a településünk területén működő Bunge Zrt. és Heineken Nyrt. veszélyes anyagokkal kapcsolatos tevékenysége következtében kötelezetté vált a súlyos káresemény elhárítási terv készítésére. A tervek alapján az iparbiztonsági hatóság a veszélyes anyagokkal kapcsolatos tevékenység végzéséhez hozzájárult, az üzemek „küszöbérték alatti üzem” besorolást kaptak.

2013-ban Martfű Város Önkormányzata úgy döntött, hogy közbiztonsági, bűnmegelőzési koncepciója részeként, a város bekötő útjain levő 4 db térfigyelő kamerarendszerét kibővíti egy egész, még tovább bővíthető kamerarendszerrel, amely segítségével meg kívánja előzni és akadályozni a közbiztonságot, köznyugalmat sértő cselekmények kialakulását.

Az Önkormányzat a 35/2013. (V.22.) VM rendelet alapján Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a helyi Vidékfejlesztési stratégiák LEADER fejezetének végrehajtásához LEADER Helyi Akciócsoportok közreműködésével 2013-tól igénybe vehető támogatások keretében a „Települési önkormányzatok életminőség, a településkép és a közbiztonság javítására szolgáló fejlesztések”-re (5 sz. HVS Intézkedési tervre) sikeres pályázatot nyújtott be, így 4 946 100 Ft támogatást nyerve a pályázat megvalósítására.

A térfigyelő kamerák önkormányzati tulajdonú területre kerültek telepítésre, belterületen, részben E.ON oszlopokra részben saját telepítésű fa-oszlopokra, 9 darab kamera az alábbi 7 helyszínen:

- 1 db. - Kérész utcában (volt Münnich Ferenc u.), Hrsz: 1133.
- 2 db. - József Attila Általános Iskola udvara (Munkácsy út sarka), Hrsz: 380.
- 1 db. - Központi Városi Játsszótér, Hrsz: 810/11.
- 2 db. - Piac tér (központban), Hrsz: 798/24.
- 1 db. – Városháza, Hrsz: 349/56.
- 1 db. – Rákóczi út – Mandula u.(volt Nógrádi u) kereszteződése, Hrsz: 307/3.
- 1 db. – Tisza-parti töltés, Hrsz: 710/43.

I. 16. Környezeti nevelés, társadalmi részvétel

A környezeti nevelés egyre nagyobb hangsúlyt kap társadalmi életünk minden területén. A környezet valódi védelméhez, természeti erőforrásaink előrelátó beosztásához felelősségteljes, tudatos gondolkodásra van szükség.

Bármilyen változást elérni szokásainkban, váltani jól berögződött szemléletünkön, csak a környezethez való megváltozott hozzáállásunkkal lehet. Legnagyobb esélye erre a most felnövekedő generációnak lehet. A kíváncsi, mindenre nyitott gyermek a legérzékenyebb a környezetében végbemenő változásokra.

A természetszerető, környezetüket védő emberek viselkedésükkel, cselekedeteikkel tenni tudnak életterük megóvása érdekében.

Az iskolában a környezetvédelem jeles napjaihoz kapcsolódó kirándulások, vetélkedők már hagyományként kerülnek megszervezésre;

- Állatok Világnapján: Ezen a napon még több ismeretet szerezhetnek az állatokról. Érzékelik, hogy az állatoknak fontos szerepük van a természetben, ezért ne bántsák, ne tapossák, inkább védelmezzék őket. Kirándulásokon vesznek részt a Lovas tanyán és az abonyi Vadasparkban.

- Víz Világnapján: Megfigyelhetik a folyóvíz tulajdonságait, kísérleteket végezhetnek vele. Gyermekeink érzékelhetik, hogy víz nélkül nincs élet. A vízvédelem mellett a levegővédelemmel is foglalkoznak. A levegővel való vizsgálódásra jó lehetőséget adnak a séták, kirándulások városunk azon részén, ahol nagyüzemek találhatók, majd a tiszta levegőjű, parkosított területeken.

- Föld Napján: Földünk védelméhez kapcsolódnak azok a kísérletek, ahol a gyerekek földmintákat vesznek és megvizsgálják a talaj több típusának tulajdonságait. A kerti munka során a termőtalaj tulajdonságai, megmunkálhatósága, vízbefogadó képessége figyelhető meg. Tapasztalatot szereznek arról, hogy a termőtalajban hogyan fejlődnek a növények, fák, bokrok, hogyan élnek a földön és a földben az állatok.

A hagyományok ápolása mellett több új ötlet valóra váltásával gazdagították diákjaink szűkebb környezetük védelmét.

A Diákönkormányzat szervezésével valósítják meg a hulladékok újrahasznosítása érdekében végzett hasznos anyaggyűjtést. Csatlakoznak minden olyan akcióhoz, ami egyéb környezetszennyező anyag, tárgy szakszerű gyűjtését szorgalmazza (Pl. elem-, akkumulátor) A szelektív hulladékgyűjtés kultúráját folyamatosan alakítják. A gyűjtőhelyekre préselve adják le a palackokat és a papírt.

Az urbanizáció jelentős hatást gyakorol a környezetünkben élő élőlényekre, mely hatásokat okosan, hozzáértéssel lehet csökkenteni.

A diákok kezdeményezésére, állandó madaraink védelme érdekében madáretetőket helyeztek el intézményeink környezetében. Májusban költöző madaraink is újra elfoglalják fészküket és így lehetőségük van megfigyelni érdekes életüket, viselkedésüket, fészekrakó munkájukat.

A magyar gólyaállomány túlnyomórészt lakott területeken és elsősorban a kifestültségű légvezetékek oszlopain fészkel napjainkban. Ezeken, valamint a külterületeket keresztül-kasul átszelő magasfeszültségű, az életükre veszélyes vezetékhálózatokon ezres nagyságrendben pusztulnak el a gólyák évről-évre Magyarországon. A probléma kezelésének egyik fontos elemét képezi az a "gólyakosár", melyet tanulóink készítettek el iskolánk egyik kéményére.

Óvodásaink környezetvédelemre „nevelődése” figyelemre méltó. Részt vettek a Magyar Hidrológiai Társaság Szolnoki Területi Szervezete és a NEFAG Zrt. Erdei Művelődési Háza „Víz a városokért és városok a vízért” témájú, gyerekeknek meghirdetett képzőművészeti pályázatán a Játékvár Óvoda nagycsoportja első helyezést ért el, egyéni kategóriában különdíjat nyert egyik óvodásunk alkotása, mely bizonyítja, hogy a környezettudatosságra való nevelés mennyire hasznos és mennyire felkészültek piciny gyermekeink.

Az óvodás csoportok a Madarak és Fák Napja keretén belül minden évben részt vesznek a Tiszasági kistérségben lévő óvodákkal közösen, a Kunszentmártonban szervezett Környezetvédelmi vetélkedőn.

Az nagycsoport a szolnoki Hulladék Termék Kiállításon az újrahasznosítás világát bemutató, illetve a szelektív hulladékgyűjtés fontosságát kiemelő gyermek közeli kiállítást is meglátogatta.

A Martfűi Damjanich János Szakképző Iskola, Gimnázium és Kollégium környezetvédelmi tevékenysége eredményeként 2013- ban elnyerte az „Örökös Ökoiskola” címet.

A WWF által életre hívott „Föld Órája” nemzetközi kezdeményezés célja egy élhetőbb, fenntartható jövő kialakítása. A klímaváltozás megakadályozása és bolygónk védelmében tett lépések szimbólumává vált ez a mozgalom. Településünk 2012 óta csatlakozik ehhez a kezdeményezéshez a nem létfontosságú elektromos berendezések és lámpák lekapcsolásával.

Az előző fejezetekben megjelenik az a társadalmi összefogás, melyet megfelelő programok szervezésével továbbra is fenn kell tartani, lehetőség szerint fejleszteni szükséges.

II. Elérni kívánt célok

Vizek védelme

- A régi acél és eternit vezetékek cseréje következményeként a kutakból kisebb mennyiségű víz kitermelése.
- A Bata lakótelepen az egyesített rendszerű szennyvíz és csapadékvíz hálózat különválasztása eredményeként a Tisza folyóba bevezetett tisztított szennyvíz mennyiségének további csökkenése.

Levegő

- Fűtésekszerűsítéssel, épületszigeteléssel a fosszilis energiahordozók felhasználásának csökkentése, mellyel a kibocsátott ÜHG mennyisége is csökken.

Talajvédelem

- Rekultivált hulladéklerakó körül lévő talajvíz figyelő kutak monitoringja.

Egészségügyi ellátás

- Az allergén növények, főként a parlagfű terjedésének megakadályozása.
- A szűrések szervezésének hatékonyabbá tétele.
- Több szűrővizsgálati lehetőség megteremtése, szakorvosok bevonásával.
- A gyermekek ingyenes gyógy-úszási lehetőségének megtartása.
- Megteremteni a rotavírus és a Varicella simplex (bárányhimlő) elleni ingyenes védőoltás igénybevételének lehetőségét.

Zöldfelület gazdálkodás

- Zöldfelület rekonstrukció keretén belül a növényállomány szükséges megújítása a Tisza lpartelep és a Bata lakótelep közötti területen
- Közterületek virágosítása évelő növények beültetésével.
- A művelt kertekért, továbbra is csatlakozzunk „A legszebb konyhakertek”, valamint a Váci Egyházmegye programjaihoz.
- „Szép környezet év” pályázat fenntartása.
- Népszerűsíteni a „Fogadj örökbe egy közterületet” programot.
- A város újszülöttjei tiszteletére a „babafa” ültetési program fenntartása.
- Továbbra is csatlakozzunk a Jász- Nagykun Szolnok Megyei Önkormányzat Parlagfű- mentesítési Alap- jához.

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény **92. § (1)** 2020. december 31-ig a háztartási, valamint a háztartásihoz hasonló hulladék részét képező papír, fém,

műanyag és üveghulladék újrahasználatra előkészítésének és újrafeldolgozásának együttes mértékét **a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében országos szinten legalább 50%-ra kell növelni.**

Ennek megvalósulása érdekében a szelektív hulladékgyűjtést tudatosítani szükséges a lakosság körében.

- A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény **92. § (2)** A települési hulladék részeként lerakásra kerülő biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséget - a települési hulladéklerakóban évente lerakott hulladék mért összetételét és az összetevők tömeg szerinti megoszlását alapul véve - az 1995-ben országos szinten képződött, a települési hulladék részét képező **biológiailag lebomló szervesanyag-mennyiséghez képest 2016. július 1-jéig 35%-ra, azaz 820 000 tonna alá kell csökkenteni.**

Ennek megvalósulása érdekében a szelektív hulladékgyűjtést tudatosítani szükséges a lakosság körében.

- (3) 2020. december 31-ig a nem veszélyes építési-bontási hulladék - a föld és a kő kivételével - újrahasználatra előkészítésének, újrafeldolgozásának és egyéb, anyagában történő hasznosításának - ideértve a feltöltési műveleteknél más anyagok helyettesítésére használt hulladékot - együttes mértékét a képződött mennyiséghez viszonyítva tömegében **országos szinten legalább 70%-ra kell növelni.**

Ennek érdekében a településen keletkezett építési-bontási hulladékok szervezett gyűjtését és hasznosítását előtérbe kell helyezni az illegális lerakásokkal szemben.

- Az elektromos és elektronikai berendezésekből származó hulladék esetében évente 4 kg/fő gyűjtése, illetve legkésőbb 2018-ra a gyűjtésnek el kell érnie a kibocsátott mennyiség 65%-át.
Ennek érdekében továbbra is szükséges biztosítani a lakosság körében éves gyakorisággal az elektronikai hulladékgyűjtést.
- Továbbra is keresni kell azokat a lehetőségeket, amelyekkel az önkormányzat elő tudja segíteni a lakoságnál keletkező veszélyes hulladékok gyűjtését, biztonságos elhelyezését, ártalmatlanítását.
- A hulladékgazdálkodásban eddig elért eredményeket továbbra is meg kell őrizni, esetenként azokat erősíteni szükséges.

Energiagazdálkodás

- Klímavédelem, megújuló energiaforrások részarányának további növelése, CO₂ csökkentés: a közintézmények energiahatékonyságának növelése érdekében a meglévő napelemes rendszerek bővítése és új rendszerek telepítése.
- Lehetőség szerint hővisszanyerős légkezelők telepítése.
- Korszerű kondenzációs kazánok telepítése az Önkormányzat intézményeiben.

Közlekedés

- Lehetőségeink szerint elősegíteni a Kengyel –Martfű és Cibakháza-Tiszaöldvár- Martfű kerékpárút megépítését.
- A belterületi kerékpárút felújítása.
- Forgalomszabályozási terv készítése
- Kerékpártárolók építése, felújítása

Bel- és csapadékvíz elvezetés

- az óvároson kívül, a város belvízzel veszélyeztetett részeire (a Május 1 út, Szolnoki út kereszteződése, a Május 1 úti garázs sor, a Virág út és Borostyán út kereszteződése, a Damjanich út) elkészíteni a felmérési terveket és megvalósításukat ütemezni
- a kertvárosias övezetben, a Bácsvíz Zrt. közreműködésével felmérni és megszüntetni, a szennyvízhálózatba szabálytalanul bekötött csapadékvíz - csatornákat
- a felszíni és zárt csapadékvíz elvezetőket, illetve a csapadékvíz szikkasztók karbantartására vonatkozó ütemezés elkészítése
- a Bata lakótelepen és az egyesített rendszerre kötött lakótelepi társasházak környezetében, a csapadékvíz megtartását, tárolását célzó beruházások elvégzése, ezzel csökkentve a szennyvíztelep terhelését

Épített környezet

- Az önkormányzat tulajdonában lévő, hőtechnikailag és energetikailag nem megfelelő intézményi épületek korszerűsítésének elvégzése, emellett a szociális város rehabilitációs program megvalósítása, különös tekintettel a szegregátumok épületfelújításaira.
- Az lakóépületek energetikai felújításához nyújtandó támogatásról szóló 11/2013. (III. 29.) önkormányzati rendeletben megfogalmazott célok megvalósításának folytatása.
- A helyi védelem alá vont területek védettségének fenntartása.

Környezetbiztonság

- További térfigyelő kamerák telepítésével a közbiztonság növelése.

3. sz. táblázat

Elérendő cél	Megvalósítása	Hatása	Ütemezés	Forrás	Tervezett költségigény
Vízvédelem					
Régi acél és eternit vezetékek cseréje	Martfű Város Önkormányzata	kisebb mennyiségű víz kitermelése a kutakból	2017-2020	önerő	50 millió
Bata lakótelepen az egyesített rendszerű szennyvíz és csapadékvíz hálózat különválasztása	Martfű Város Önkormányzata és Bácsvíz Zrt.	Tiszába vezetett tisztított szennyvíz mennyiségének további csökkentése	2017-2020	pályázat+önerő	nem ismert pontosan
Levegővédelem					
Fűtése korszerűsítés, épületszigetelés, megújuló energiahordozók nagyobb arányú hasznosítása	Martfű Város Önkormányzata	káros anyag kibocsátás (ÜHG gázok) csökkenése	folyamatos	pályázat+önerő	pályázati kiírástól függő önerő
Talajvédelem					
Hulladéklerakó monitorozása	Martfű Város Önkormányzata	talajszennyezés ellenőrzése, talajvízfigyelő kutak	folyamatos	költségvetés	0,4 millió/év
Egészségügy					
Parlagfűmentesítés	Martfű Város Önkormányzata	parlagfű terjedésének megakadályozása	folyamatos	pályázat+önerő	pályázati kiírástól függő önerő

Zöldfelület gazdálkodás					
Zöldfelület rekonstrukció	Martfű Város Önkormányzata	növényállomány megújítása	2017	pályázat+önerő	30 millió
Közterületek virágosítása évelő növényekkel	Martfű Város Önkormányzata	gondozott, tartósan szép környezet	folyamatos	költségvetés	5 millió
"A legszebb konyhakertek" programhoz való csatlakozás	Martfű Város Önkormányzata	művelt, szép kertek	folyamatos	-	nincs
"Fogadj örökbe egy közterületet" program népszerűsítése	Martfű Város Önkormányzata	közterületek folyamatos gondozása	folyamatos	-	nincs
Újszülöttek számára "Babafák" ültetése	Martfű Város Önkormányzata	környezet állapotának javítása	folyamatos	költségvetés	gyermekszámtól függő
„Szép környezet” pályázat fenntartása	Martfű Város Önkormányzata	gondozott, tartósan szép környezet	folyamatos	költségvetés	100 e Ft/év
Hulladékgazdálkodás					
Rekultivált hulladéklerakó utógondozása, monitoring	Martfű Város Önkormányzata	Talaj, talajvíz védelem	2016-2021	önerő	nem ismert
Szelektív hulladékgyűjtés erősítése	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Lerakott hulladék mennyiségének csökkentése	2016-2021	pályázat+önerő	nem ismert
Lakosság szemléletformálása, tájékoztatása	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Tr. Által előírt hasznosítási arány elérése	2016-2020	pályázat+önerő	nem ismert
Építési, bontási hulladékok gyűjtésének kialakítása	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Illegális lerakás megszüntetése	2016-2020	saját forrás	nem ismert
Építési, bontási hulladékok gyűjtésének hasznosítása	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Anyagában történő hasznosítás	2016-2020	saját forrás	nem ismert

Lakossági veszélyes hulladék gyűjtés megszervezése	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Hulladéklerakóban lerakott mennyiség csökkentése	2016-2020	-	nem ismert
Lakossági elektronikai hulladék gyűjtés megszervezése	Ingatlankezelési- és hulladékgazdálkodási Nonprofit Kft.	Hulladéklerakóban lerakott mennyiség csökkentése	2016-2020	-	-
Közlekedés					
Belterületi kerékpárút felújítása	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	pályázat+önerő	25,7 millió
Május 1 út-burkolat szélesítése és felújítása	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	pályázat+önerő	28,7 millió
Kérész út burkolat-felújítása	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	pályázat+önerő	34,5 millió
Mandula utca burkolat szélesítése és felújítása	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	pályázat+önerő	25,5 millió
Forgalomszabályozási terv készítése	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	költségvetés	3 millió
Kerékpártárolók építése, felújítása	Martfű Város Önkormányzata	lakossági közlekedés javítás	2016	költségvetés	4 millió
Energiagazdálkodás					
Napelemek (10,2 kWp) Munkácsy úti Óvoda	Martfű Város Önkormányzata	villamos energia megtakarítás, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	6,7 millió
Napelemek (3,83 kWp) Kossuth úti Óvoda	Martfű Város Önkormányzata	villamos energia megtakarítás, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	2,8 millió
Napelemek (19,89 kWp) Polgármesteri Hivatal	Martfű Város Önkormányzata	villamos energia megtakarítás, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	11,7 millió
Napelemek (24,23 kWp) Művelődési Központ	Martfű Város Önkormányzata	villamos energia megtakarítás, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	14,2 millió

Művelődési Központ épületenergetikai felújítás	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás	2017	pályázat+önerő	70 millió
Hőviszanyerős légkezelő Művelődési Központ	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	22,8 millió
Kondenzációs kazán telepítés Polgármesteri Hivatal	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás, teljesítmény csökkentés, CO ₂ kibocsátás csökkentés	2016	pályázat	7,6 millió
Bel- és csapadékvíz elvezetés					
Felmérési tervek elkészítése, beruházás megvalósítása	Martfű Város Önkormányzata	település veszélyeztetettségének csökkentése	2016-2020	pályázat+önerő	nem ismert
Épített környezet					
Művelődési Központ	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás	2017	pályázat+önerő	70 millió
Konyha	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás	2018	pályázat+önerő	47,6 millió
Május 1 úti Óvoda-bölcsőde	Martfű Város Önkormányzata	funkció váltás, energia megtakarítás	2018	pályázat+önerő	60 millió
Munkácsy úti Óvoda	Martfű Város Önkormányzata	funkció bővülés, energia megtakarítás	2018	pályázat+önerő	70 millió
Szociális célú városrehabilitáció	Martfű Város Önkormányzata	szegregátumok felszámolása	2016-2018	pályázat+önerő	400 millió
Szociális alapszolgáltatásokat biztosító épület korszerűsítése	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás	2016-2018	pályázat+önerő	200 millió
Épületrekonstrukció Hrsz:349/2.	Martfű Város Önkormányzata	energia megtakarítás	2016-2018	pályázat+önerő	50 millió
Lakóépületek épületenergetikai felújítása	Lakosság	energetikailag felújított lakásállomány növekedés	folyamatos	önkormányzati költségvetés	nem ismert

Környezetbiztonság					
További térfigyelő kamerák telepítése	Martfű Város Önkormányzata	biztonság növekedés	2016-2017	pályázat+önerő	nem ismert

III. A célok megvalósításának forrása, szabályozási, ellenőrzési, értékelési eszközei

A célok megvalósításának finanszírozási lehetőségei:

- önkormányzati költségvetés
- önkormányzati környezetvédelmi alap
- pályázati források (uniós és állami)
- adósságkonszolidációban részt nem vett önkormányzatok állami támogatása

A tervezett célok megvalósításához a szabályozási keretet az állami és önkormányzati rendeletek biztosítják.

Az ellenőrzés eszköze a monitoring, valamint a statisztikai mutatók.

Az értékelés eszköze a Kvtv. 46. § (1) e) pontjában foglaltaknak megfelelően a Képviselő- testület éves munkaterve szerint elkészített tájékoztató a település környezeti állapotáról, a környezetvédelmi programban szereplő célok megvalósulásáról. A lakosság széleskörű tájékoztatásának eszköze az önkormányzat honlapja.